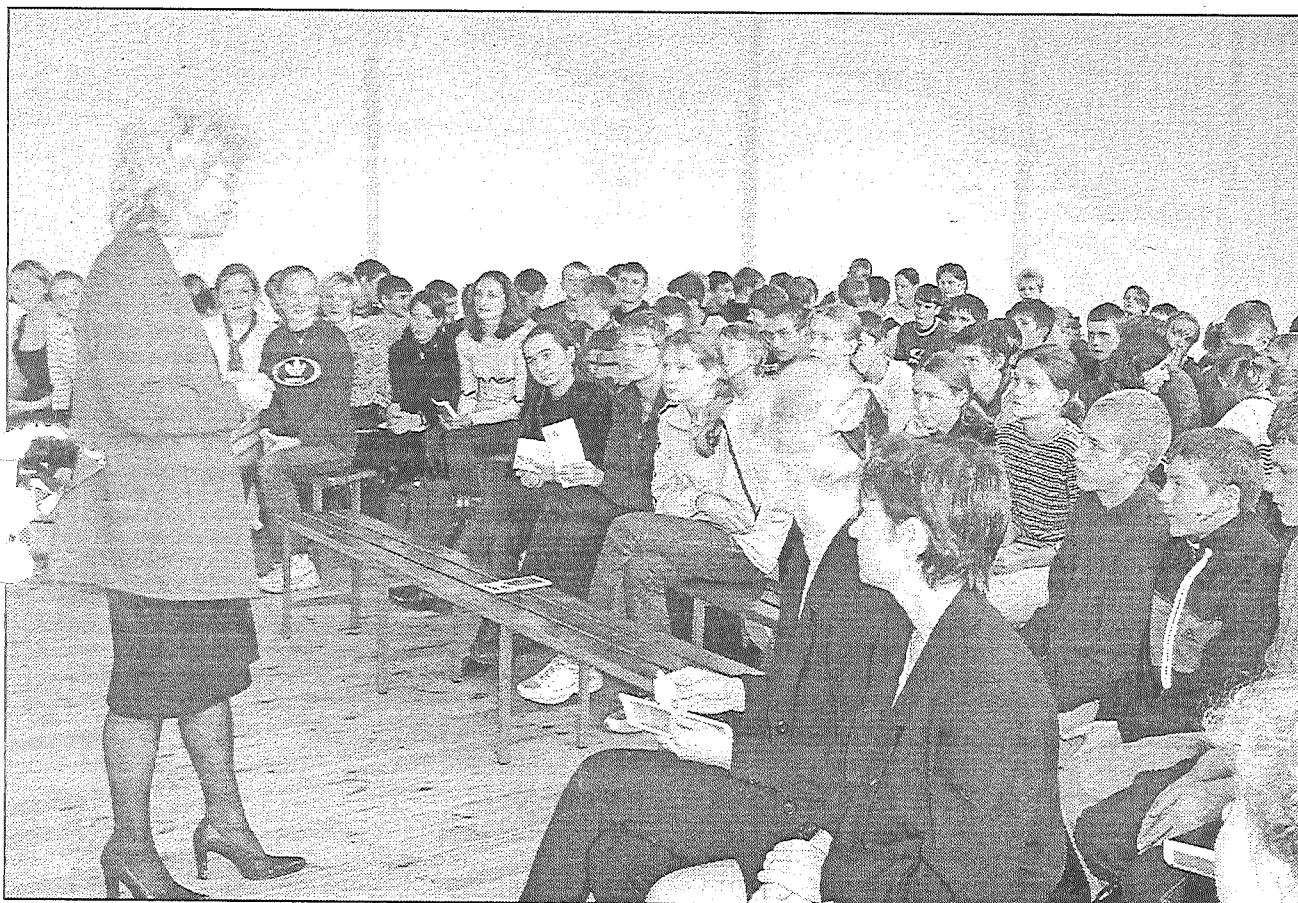

Valodas lielums atkarīgs no tās lietotāju skaita

● Eiropas Valodu gada pasākumā Preiļu 1. pamatskolā profesore Ina Druviete aicināja aizdomāties par katras valodas nozīmi pasaules valodu dārzā. Foto: M. Rukosujevs

Pasaulē ir vairāk nekā 6000 valodu, un latviešu valoda pēc tās lietotāju skaita ir 150. vietā visu valodu grupā. Latviešu valodu lieto gandrīz divi miljoni iedzīvotāju, un tā nav pieskaitāma pie mazo valodu grupām, tā Preiļu 1. pamatskolā Eiropas Valodu gadam veltītajā pasākumā teica Latvijas Universitātes profesore Ina Druviete, Eiropas Valodu gada nacionālās komitejas koordinatore. Uz pasākumu bija ieradušies pamatskolas un Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi.

2001. gadu Eiropas Padome un Eiropas Savienība ar UNESCO atbalstu ir pasludinājuši par Eiropas Valodu gadu. Tā galvenie uzdevumi ir apzināties Eiropas lingvistisko bagātību un vairot Eiropas valstu iedzīvotāju interesi par dažādām valodām un kultūrām, veicināt valodu aizsardzību un attīstību, rosināt visus eiropiešus mācīties arī mazāk zināmās un retāk apgūtās valodas.

Eiropas Valodu gada pasākumi tiek rīkoti 47 valstīs,

kas ratificējušas Eiropas Kultūras konvenciju.

Vēl pirms gadiem piecdesmit mēs domājām, profesore teica skolēnu auditorijai, cik labi gan būtu dzīvot pasaulē, kurā valdītu viena valoda. Nebūtu jāmācās svešvalodas, nebūtu jātērē nauda tulkošanai, varētu saprasties ar visiem cilvēkiem visā pasaulē. Tāpēc tika radīti daudzi jaunu mākslīgu valodu projekti. Bet pašlaik nostāja ir mainījusies, un mēs spējam novērtēt, cik krāsainu un īpatnēju domāšanas modeli sniedz katru — pasaulē esošajām 6000 — 7000 valodu. Jaunajā gadu tūkstoši ieejam ar pārliecību, ka jācenšas saglabāt visas valodas.

Skolu audzēkņi bija sagatavojuši iestudējumus vairākās svešvalodās, ko viņi apguvuši. Preiļu 1. pamatskolā skolēniem ir iespēja bez dzimtajās valodas iemācīties

arī angļu, krievu un vācu valodu. Tādas pašas iespējas ir ģimnāzijas audzēkņiem, bez tam viņi var apgūt arī franču valodu. Pamatskolā fakultatīvajās nodarbībās var apgūt arī Latgales kultūras vēstures kursu, kur skolēniem ir iespēja lasīt un arī klausīties fragmentus latgaliski, iepazīt latgaļu burtus, rakstību. Uz «Novadnieka» jautājumu, vai latgaļu valoda ir ieskaitāta minēto 6000 pasaules valodu skaitā, profesore Ina Druviete atbildēja, ka oficiāli atzīts ir latgaļu dialekts, bet ne valoda.

Robeža starp dialektu un valodu ir ļoti grūti nosakāma, teica profesore, bet viens no kritērijiem ir šīs formas lietojums valsts varas un pārvaldes institūcijās. Mums ir nepieciešama viena standartvaloda, tas ir, latviešu literārā valoda, kas savā attīstības laikā ir sevī savākusi visu

labāko no visiem latviešu valodas dialektiem, ieskaitot augšzemnieku izlokšni. Pašlaik latviešu valodas noturībai ir absolūti nepieciešama vienotība, teica profesore.

Preiļu 1. pamatskola ir iesaistījies Sorosa fonda atbalstītās programmas «Pārmaiņas izglītībā» projektā «Atvērtā skola», un tā ietvaros skolā ne reizi vien uzstājusies profesore Ina Druviete ar lekcijām sociāllingvistikā, divvalodības un daudzvalodības jautājumos. Šajā reizē viņa bija uzaicināta uz tikšanos ar skolu jaunatni kā Eiropas Valodu gada pasākumu koordinatore. Par skolā notiekošo pasākumu ar interneta starpniecību tajā pašā laikā bija zināms Strasbūrā, Eiropas Padomes institūcijās, kas koordinē Valodas gada pasākumus.

• L.Rancāne

**Pasūtiet
«NOVADNIEKU»
līdz 25. oktobrim
un vinnējiet:**

«Lattelekom» balvu, «Unibankas» un «Novadnieka» prezentācijas priekšmetus, IU «Paula 3» torti, dāvanu kartes, ko piedāvā veikali «Rūķiši», «Karīna» «Ģimenīte», IU «Volkovs», «Salanga», SIA «Gardums», IU «Komar Karate Klubs Aglona».

ZIŅAS

Sievietes spriedīs par izglītības iespējām laukos

Preiļu Sieviešu kluba prezidente Elita Jermolajeva rīt piedalīsies Latgales reģiona konferencē «Izglītības nepieciešamība un iespējas laukos», kas notiks Rēzeknē. Konferenci rīko Latvijas lauku sieviešu apvienība «Sidrabrasi», un tā veltīta Vispasaules lauku sieviešu dienai.

Galvenais jautājums, ko apspriedīs konferences dalībnieki, ir pieaugušo izglītības nepieciešamība, iespējas un pielietojums Latgales laukos. Paredzēts, ka uzstāsies Latgales rajonu pašvaldību, kā arī sabiedrisko organizāciju vadītāji, tostarp arī Inese Kursīte, Lauku partnerības programmas biroja vadītāja, Kopienu koordinatore. Elita Jermolajeva iesaistīsies paneldiskusijā. Preiļu sieviešu klubs ar savu stendu piedalīsies Nevalstisko organizāciju darbības un pieredzes izstādē.

Madonas pedagogi mājup devās ar jaunām idejām

Apmierināti un ar jaunām idejām no Preiļiem mājās atgriezās Madonas rajona skolu direktoru vietnieki audzināšanas darbā. Madonas pedagogi apmeklēja Dravnieku pamatskolu, Riebiņu vidusskolu un rajona bērnu un jauniešu centru, kas arī bija šī pieredzes apmaiņas brauciena iniciators.

Dravnieku pamatskolā ciemiņi iepazīs ar pedagogiem, runājas ar skolēniem. Viņiem bija iespēja aplūkot arī informatīvos biļetenus, ko skola gatavo reizi mēnesī un kurus saņem visu skolēnu vecāki, un noskatīties videoierakstu, kas tapis šogad notikušajās skolas 80 gadu jubilejas svinībās. Arī Riebiņu vidusskolā madonieši aplūkoja mācību kabinetus un pārējās telpas. Viņi tikās arī ar skolas pašpārvaldes locekļiem. Rajona bērnu un jauniešu centrā ciemiņi iepazīs ar pulciņu darbu, ar namiņa tradīcijām. Pagājušajā gadā uz Madonas rajonu līdzīgā braucienā bija devušies Preiļu rajona skolu direktoru vietnieki audzināšanas darbā.

Kas atceras kokā grieztās zirgu galvas pie stajļa?

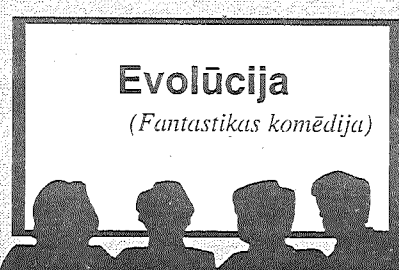
Preiļieši un rajona iedzīvotāji tiek aicināti palīdzēt restaurēt kokgriezumus, kas ne tik tālā senatnē rotāja Preiļu muižas kompleksa stajļa durvis. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektorate Preiļu rajonā Inese Stūre nākusi klajā ar iniciatīvu atjaunot šos īpatnējos stajļa rotājumus — zirgu galvas. Ievadītas sarunas ar Rēzeknes mākslas koledžas pasniedzējiem un audzēkņiem, kam zirgu galvu izgriešana kokā varētu būt kā diplomdarbs. Tomēr Ineses Stūres rīcībā nav materiālu par to, kā isti šīs zirgu galvas izskatījās. Viņa lūdz sabiedrības palīdzību un aicina parādīt senas fotogrāfijas, zīmējumus vai aprakstus par to, kā šie dekoratīvie elementi — zirgu galvas izskatījās —, kādā veidā virs stajļa durvīm bija piestiprināti un tamlīdzīgi. Visi, kas var sniegt šāda veida informāciju, aicināti griezties pie valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektora Ineses Stūres (kontakttelofons 22238).

Rajona padomes locekļiem stāstīs par gāzes vada celtniecības gaitu

Uz 17. oktobri paredzēto Preiļu rajona padomes komiteju apvienoto sēdi gaida ierodamies akciju sabiedrības «Latvijas gāze» pārstāvjus, kuri padomes locekļiem stāstīs par gāzes vada uz Preiļiem celtniecības gaitu. Pašvaldību vadītāji noklausīsies informāciju par to, kad paredzēta gāzes vada oficiālā nodošana ekspluatācijā. Kā «Novadnieks» uzzināja Preiļu rajona padomē, celtnieki sola, ka dabas gāze pilsētā būs noslēgtajā līgumā paredzētajos termiņos, tas ir, līdz 1. novembrim.

AIZIESIM
UZ KINO DIVATĀ!

**Bez maksas kinobilēte
TAVAM DRAUGAM uz filmu**

Filmu demonstrē
kinoteātri «Ezerzeme»
(Preiļos, Raiņa bulv. 17)

19. oktobrī — 18.00; 20.00.
21. oktobrī — 18.00; 20.00.
22. oktobrī — 18.00; 20.00.
23. oktobrī — 18.00; 20.00.

Uzrādot šo kuponu kinoteātra kasē, jūs pirsiet tikai vienu ieejas biļeti

INFORMĀCIJA

«Labāk vērtē cilvēku pēc viņa rīcības nekā pēc vārdiem. Jo daudzi rīkojas slukti, bet runā izcili.»

Matiass Klaudiuss

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Partijas beidzot vienojās par nākamā gada budžetu

Otrdien Ministru kabinets beidzot konceptuāli vienojās par nākamā gada valsts budžetu. Galīgais lēmums tiks pieņemts jau nākamprīdī. Pēc mēnesi ilgām diskusijām nolemts samazināt uzņēmumu ienākuma nodokli no tagad spēkā esošās 25 procentu likmes līdz 22 procentiem visiem uzņēmumiem. Budžeta projektu optimistiski vērtē mediji, jo paredzētais 18 miljonus latu finansējums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir vislielākais. Arī Izglītības un zinātnes ministrijas tēriņu apjoms palielināts par papildus 3,3 miljoniem latu.

Ministru kabinets vienojies arī par lielāku valsts budžeta deficītu, kas no Finanšu ministrijas sākotnēji piedāvātajiem 2,14 procentiem tika palielināts līdz 2,4 procentiem no iekšzemes kopprodukta. Līdz ar to, budžeta deficīts var kļūt par smagāko punktu sarunās ar Starptautisko Valūtas fondu. Latvijas Bankas prezidents Einars Repše šādu budžeta deficīta līmeni vērtē ļoti negatīvi. Vispārīgie izdevumi valsts pārvaldei esot nepiedodami lieli. Jautājuma risinājums esot jāmeklē valsts pārvaldē un ministrijās. Repše uzsver, ka pašreizējā pasaules ekonomiskajā situācijā stingra fiskālā politika kļūstot arvien nozīmīgāka.

Apstiprināts terorisma apkarošanas plāns

Ipaša Ministru kabineta darba grupa apstiprinājusi terorisma apkarošanas plānu. Plānā ir vairākas sadaļas, pavisam ar 84 punktiem, pārsvarā izklāstīti profilaktiski pasākumi, bet nav minēts, kas konkrētām iestādēm jādarbojas terorisma apkarošanā. Paredzēts, ka terorisma apkarošanas plāns būs publisks.

Prezidente dusmojas uz Tieslietu ministriju

Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga izteikusi neapmierinātību ar Tieslietu ministrijas darbu un uzskata, ka tā netiek galā ar jaunā Kriminālprocesa likuma izstrādāšanu. Bija paredzēts, ka likuma projekts jāiesniedz valdībā šī gada 1. oktobrī, jo tas ir vajadzīgs, lai varētu slēgt iestāšanās ES sarunu sadaļas par iekšlietām un tieslietām. Tieslietu ministre Ingrida Labucka piedāvājusi projektu sagatavot līdz nākamā gada 1. martam, tieši tik laika vajagot, lai to izdarītu kvalitatīvi. Bet noskaidrojies, ka līdz martam nebūs jāgaida, projekts tiks sagatavots līdz nākamā gada sākumam.

Bezdarba līmenis nedaudz samazinās

Joprojām pakāpeniski samazinās bezdarba līmenis. Septembrī, salīdzinot ar augustu, tas sarucis par 0,1 procentu — līdz 7,6 procentiem. No lauku rajoniem vismazākais bezdarba līmenis ir Cēsu rajonā — 6,2 procenti, bet starp pilsētām — Rīgā, tikai 3,6 procenti. Visvairāk bezdarbnieku skaits samazinājies Krāslavas rajonā — par 3,2 procentiem. Preiļu rajonā pašlaik bezdarba līmenis ir viens no lielākajiem valstī — 20,2 procenti.

Pulksteņa rādītāji būs jāpagriež 28. oktobra naktī

Pāreja uz ziemas laiku Latvijā šogad būs 28. oktobrī — pulksten 4:00 naktī rādītāji jāpagriež par stundu atpakaļ. Latvijā pašlaik ir vienīgā starptautiskā valstī, kas pāriet uz vasaras un ziemas laiku. Ikgadēju pāreju akceptējusi arī Eiropas Savienība.

Ziņas sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

MUMS RAKSTA

Atklāta vēstule Preiļu novada domei un laikrakstam «Novadnieks»

Cien. Preiļu novada domes priekšsēdētāj un deputātu kungu kundzes!

Mēs, Preiļu 2. vidusskolas skolēnu vecāki, no 2001. gada 29. septembra laikraksta «Novadnieks» uzzinājām par to, ka ir nolemts Preiļu 2. vidusskolas teritorijā izvietot Preiļu arodvidusskolas kopmītni.

Preiļu 2. vidusskolas teritorijā 1970. gadā tika nodota ekspluatācijā ēka, kuru skola izmantoja un izmanto pilnā apjomā. No 1998. gada pēc Preiļu pilsētas domes lēmuma tika likvidēts skolas internāts, kurš aizņēma tikai šīs ēkas trešo stāvu. Skola telpas gan otrajā, gan trešajā stāvā pielāgoja un izvietoja sākumskolas klases, kuras bija izmēģinātas pa Preiļu pilsētas bērndarziem. Pašlaik tur atrodas gan sākumskolas klases, pagarinātās dienas grupas mācību un spēļu istaba, divi latviešu (valsts) valodas kabineti, psihologa kabinets, medicīniskās palīdzības kabinets. Pirmo stāvu aizņem sākumskolas skolēnu garderobe,

veikals kafejnīca «Dineta», skolotāju, skolēnu un vecāku rokām veidotā treniņu zāle.

Lūdzam ņemt vērā, ka kļūšu remontu tika veikti ar finansālu un fizisku mūsu, skolēnu vecāku, līdzdalību.

Mums nav saprotams, ar kādām tiesībām mūsu bērniem tiek atņemtas elementāras iespējas normāli mācīties: atkal atraut no skolas kolektīva, kas pasliktina psiholoģisko klimatu; pasliktināt ēdināšanas apstākļus (tajā skaitā bērniem, kuri saņem bezmaksas pusdienas no novada domes sociālajiem dienestiem); normāli nodarboties ar sportu; izmantot skolas bibliotēku, kuras izziņas un daļlīteratūras fonda papildināšanā esam snieguši finansālu palīdzību, nemaz nerunājot par to, ka skolas infrastruktūra tiks sarauta un tajā mākslīgi ievietos svešu iestādi.

Loģiski rodas jautājums — vai pieņemtais lēmums nepārkāpj cilvēka tiesības vispār un bērna tiesības tajā skaitā?

Šis ir gadījums, kad ar kādu materiālu izdevību nevar aizstāt cilvēku uzticību varas iestādēm...

Mēs lūdzam atteikties no

šī pārsteidzīgā lēmuma pieņemšanas.

2001. gada 9. oktobrī

(Atklāto vēstuli parakstījis skolas padomes priekšsēdētājs Ivars Trops un 23 kļāšu vecāku komiteju priekšsēdētāji)

■ ■ ■

Redakcijas piebilde. Lai kam jau taisnība vien ir, ka vēsture atkārtojas. Par to jebkurš «Novadnieka» lasītājs var pārliecināties, atšķirot laikraksta 1999. gada 17. jūlija un 24. jūlija numurus un izlasot divas publikācijas — «Pilsētas tēvu dāvāna jaunajai paaudzei» un «Uzvarēja saprāts». Pirms diviem gadiem rakstījām par to, ka toreiz Preiļu pilsētas domes deputāti, neinformējot Preiļu bērnu un jauniešu centra un Preiļu bērnu bibliotēkas vadību, Raiņa bulvārī 26 (bijušajā kompartijas ēkā), kur abas iestādes atrodas, ieteikuši izvietot Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļu.

Sabiedrības sašutums, kā arī pilsētas iedzīvotāju sarīkotais pikets pie domes ēkas toreiz deputātiem lika savus lē-

musus izvērtēt vēlreiz — bibliotēka un «namiņš» tika atstāti savās telpās.

1999. gada 24. jūlija numurā rakstījām: «Viss ir labs, kas labi beidzas. Diemžēl gardarījuma nav. Jo neviens nevar garantēt, ka pēc gada vai diviem, bet varbūt pēc pusgada kādu nezināmu apsvērumu dēļ atkal svaru kausā var tikt liktas varbūt veco cilvēku, varbūt kādas skolas, varbūt citas sabiedrības daļas intereses. Kas garantēs, ka saprāts būs ilgspējīgs.» Izrādās, ka tie bijuši prātīgi vārdi.

Starp citu, no toreizējiem deputātiem pieci atkārti ievēlēti — nu jau Preiļu novada domē: Vladimirs Ivanovs (1999. gadā viņš bija Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs), Vladimirs Haritonovs, Jānis Anspoks, Jānis Eglītis un Ilmārs Meluškāns. 2001. gada 20. septembra novada domes sēdē no iepriekš minētajiem deputātiem piedalījās un par Preiļu arodvidusskolas ēkas un tai piekrietošās zemes nodošanu valsts īpašumā Izglītības un zinātnes ministrijas valdījumā lēma V.Ivanovs un V.Haritonovs.

Ko varam gaidīt no civilās aizsardzības dienest?

Mēdz teikt, sargā sevi pats, tad Dievs tevi sargās. Cik gatavi esam sevi sargāt pret neprognozējamām lietām — mēriem, kariem un ugunsgrēkiem?

Rajona padomes civilās aizsardzības speciālists, Valsts ugunsdrošības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks Anatolijs Greivulis uzskata, ka iedzīvotāju vidū nav jāceļ panika, nav jāšē nedrošība un bažas.

Kā informēja Anatolijs Greivulis, civilās aizsardzības dienesta darbu reglamentē atbilstošs likums par civilo aizsardzību. Šoreiz «Novadnieks» vēlējas vairāk uzzināt tieši par ārkārtas situācijām un ko tādos gadījumos darīt vienkāršiem iedzīvotājiem, lai pasargātu sevi un glābtu savu dzīvību. Ārkārtas situācijas var izveidoties ļoti daždos gadījumos, piemēram, dabas (vētras, krusas, plūdu, viesuļvētras, karstuma utt.) katastrofās. Katastrofas var būt arī tehnogēnas, bioloģiskas un cita veida. Arī epidēmijas, piemēram lopu mutes un nagu sērga, var izraisīt ārkārtas situāciju.

Rajonā izveidota ārkārtas situāciju komisija, kuru vada rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns. Šajā komisijā iekļauti visu to dienestu vadītāji, kas atbild par iedzīvotāju drošību (policija, zemessardze), apgādi ar nepieciešamām lietām (elektrība, gāze, ūdens), medicīnisko aprūpi cilvēkiem un dzīvniekiem, vides un sanitārijas kontrolējošie dienesti. Ja teritorijā tiek izsludināta ārkārtas situācija, atbilstoši civilās aizsardzības likumam ārkārtas komisija sāk darboties. Katras institūcijas vadītājs darbojas pēc speciālas shēmas, kurā paredzēti pasākumi cilvēku un mantas drošībai, ja vajadzīgs, arī evakuācijai, seku novēršanai un tā tālāk. Piemēram, Preiļu pilsētas civilās aizsardzības pasākumu plānā (pagaidām tas vēl attiecas tikai uz pilsētu) ir norādītas visu individuālo akur adreses gadījumam, ja pārtraukta pilsētas ūdensvada darbošanās. Šajā plānā paredzēts, kā ūdens varētu tikt izsniegts. Līdzīgs plāns ir arī Līvānu novada domei.

«Novadnieks» lūdza Anatolijs Greivulis sīkāk informēt par iedzīvotāju aizsardzību ķīmisku draudu gadījumā, ļoti cerot, ka sakarā ar notikumiem Afganistānā tie tomēr nebūs jāpiedzīvo. Arī Anatolijs Greivulis uzskata, ka rajona iedzīvotājiem vairāk būtu jāuztraucas par tuvo Ignalinas atomelektrostacijas klātbūtni un tās avārijas iespējamību, kā arī iedzīvotāju aizsargāšanu šādā gadījumā. Pie rajonā esošiem ķīmiskiem bīstamiem objektiem pieskaitāma arī Preiļu siera rūpnīca.

Kā informēja Anatolijs Greivulis, rajonā glabāšanā ir 20 tūkstoši gāzmasku. Vēl 12 tūkstoši gāzmasku, kas ir paredzētas Preiļu rajona iedzīvotājiem, atrodas Gulbenes rajonā. Gāzmaskas pēdējā gada laikā ir pārbaudītas un atzītas derīgas vēl uz trim gadiem. Pārbaude notikusi Rīgā, speciālā laboratorijā. Bez tam vēl pirms neilga laika visas lauku pašvaldības saņēmušas pa 100-120 gāzmaskām. Vai tās ir lietošanas kārtībā, tas jāpārbauda pašvaldību vadītājiem, teica Anatolijs Greivulis. To sadale vajadzī-

bas gadījumā notiks atbilstoši ārkārtas situācijai.

Kas un kādā veidā noteic ārkārtas situāciju? Anatolijs Greivulis informēja, ka to dara Civilās aizsardzības centrs Rīgā. Briesmu gadījumā civilās aizsardzības dienesti uz vietām tiek informēti pa Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas pirmajām programmām. Arī iedzīvotājiem jāseko šo raidstaciju ziņām. Kā iedzīvotājiem rīkoties uz vietām, vajadzības gadījumā tiks izziņots pa ruporiem no automašīnām, kas brauks pa ielām un ceļiem un atkārtoti sniegs informāciju. Diemžēl valstī un arī rajonā pēdējā laikā strauji samazinājies patvertņu skaits, Līvānos un Preiļos lietošanas kārtībā ir tikai dažas. Zem visām daudzdzīvokļu mājām kādreiz iekārtotas patvertnes, taču tagad tās ir nolaistas un nelietojamas. To sakārtošanai īpašnieki nepievērš uzmanību.

Civilās aizsardzības dienestā sagatavoti rīcības plāni un darbības shēmas visādiem nelāgiem gadījumiem. Tomēr labāk būtu tos nepiedzīvot.

L.Rancāne

AKTUALITĀTE, REDAKCIJAS SLEJA

Par azbesta un to saturošo materiālu kaitīgumu

Kas ir azbests?

Azbests ir kopējs nosaukums silikātu klases minerāliem ar šķiedrainu struktūru, tas tiek iedalīts vairākās grupās. Biežāk sastopamie ir krizotils (baltais azbests), krokidolīts (zilais azbests), amozīts (brūnais azbests) un antofilīts. Latvijā galvenokārt izmanto krizotilu, ko ievēd no Urāliem vai Kazahijas.

Vai azbesta lietošana ir aizliegta?

ES Savienības kancelejas Eiropas Komisijas izstrādātā Eiropas Savienības direktīvā azbests ir iedalīts kā 1. kategorijas kancerogēna viela — tādat tādā veidā ir aizliegta lietošana. Tādā veidā ir aizliegta lietošana pilnīgu aizliegumu.

2001. gada 1. janvārī ir stājusies spēkā 2000. gada 25. aprīļa Ministru kabineta noteikumi nr. 158 «Noteikumi par bīstamo ķīmisko vielu un bīstamo ķīmisko produktu lietošanas un tirdzniecības ierobežojumiem un aizliegumiem», kas nosaka, ka Latvijā jebkuru azbesta un azbestu saturošo materiālu piedāvāšana tirgū un lietošana ir aizliegta. Izņēmuma veidā ir atļauts lietot azbesta produktus, kas ir iepirkti pirms 2001. gada 1. janvāra; tie izmantojami līdz to lietošanas laika beigām, ievērojot stingrus papildu nosacījumus:

- darba devējam ir maksimāli jāgarantē visi darba drošības un veselības aizsardzības pasākumi;

- azbestam vai azbesta šķiedras saturošajiem produktiem ir jābūt pareizi marķētiem.

Visās Eiropas Savienības valstīs azbesta lietošanas aizliegums stāties spēkā no 2005. gada 1. janvāra.

Kas ir azbestu saturošs materiāls?

Materiāls, kurā azbesta koncentrācija ir 0,1 procenti vai vairāk, ir azbestu saturošs materiāls. Azbestu saturošajam materiālam jābūt drošības datu lapai, atbilstošam marķējumam un iesaiņojumam. Specifiskās azbesta marķējuma prasības nosaka MK noteikumi nr. 228 «Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu klasifikācijas, marķēšanas un iepakojšanas kārtība». Attiecīgajam pro-

duktam ir jāpievieno drošības instrukcija, kas nedrīkst būt pretrunā ar marķējumā uzrādīto informāciju. Etiketē jābūt stingri piestiprinātai pie iesaiņojuma.

Azbestu saturošie materiāli atbilst riska frāzei «R45 Kancerogēna viela».

Kur azbestu izmanto?

Latvijā azbestu izmanto kopš 1940. gada šifera ražošanā. Šiferi, kura sastāvā ietilpst 12-13 procenti krizotila, lieto kā celtniecības materiālu. Bez tam azbests ir arī termoizolējošo materiālu sastāvā, kurus izmanto cauruļvadu, tvaika katlu, elektrokrāšņu u.c. iekārtu termoizolācijai. Krizotilam piemīt karstuma un eļļas izturība, tāpēc to izmanto dažādos blīvju un bremžu starpliku materiālos.

Vislielākajam riskam saslimt ar azbesta izraisītajām slimībām pakļauti cilvēki, kuri darbs ir tieši saistīts ar azbesta vai azbestu saturošo materiālu apstrādi un demontāžu.

Kāpēc azbests ir kaitīgs veselībai?

Azbestam piemīt specifiska īpašība — spēja sadalīties elastīgās, izturīgās šķiedrās, kurām nonākot gaisā, cilvēks tās ieelpo. Viskaitīgākās ir tās azbesta šķiedras, kuras ir tik mazas, ka ar neapbruņotu aci nevar saskatīt un novērtēt to kaitīgumu. Šādas šķiedras darba vides gaisā var saglabāties pat 70-80 stundas pēc darba ar azbestu.

Nokļūstot plaušās, šķiedras nenodardās un netiek izvadītas no organisma, tāpēc var izraisīt smagas saslimšanas, tajā skaitā arī ļaundabīgus audzējus. Briesmas nav redzamas uzreiz, jo parasti līdz slimības sākumam ir garš apslēptais periods (15 līdz 20 gadi). Azbesta izraisītās saslimšanas praktiski nav izārstējamas.

Latvijas valsts Arodslimību un Černobiļas AES avārijas

rezultātā radiācijai pakļauto personu reģistrā laika posmā no 1974. līdz 2000. gadam reģistrēti 159 arodslimnieki, kuri savas darba dzīves laikā ir bijuši pakļauti azbesta iedarbībai, 8 no viņiem konstatēta azbestoze. Šo arodslimību parasti konstatē tiem darbiniekiem, kuri ilgstoši bijuši pakļauti augstai azbesta šķiedru koncentrācijai viņu darba vietās. Azbesta ietekmē rodas plaušu vēzis un mezotelioma.

Kas ir azbestoze?

Azbestoze ir saistaudu izveidošanās plaušās. Ieelpotās azbesta šķiedras mehāniski kairina plaušu audus, un tā rezultātā elastīgos plaušu audus nomaina saistaudi. Pakāpeniski samazinās plaušu elpošanas funkcijas. Slimībai var pievienoties elpceļu infekcijas, sirds mazspēja, pat plaušu vēzis. Visbiežākās sūdzības ir pastāvīga, pakāpeniski progresējoša aizdusa, durošas sāpes krūtīs, klepus. Azbestozi parasti konstatē cilvēkiem, kas ilgstoši bijuši pakļauti ļoti augstai azbesta šķiedru koncentrācijai iedarbībai.

Kas ir plaušu vēzis?

Plaušu vēzis ir ļaundabīgs audzējs plaušu audos. Latvijā pēdējos gados vēzis ir biežākā ļaundabīgā saslimšana vīriešiem. Viens no daudzajiem plaušu vēža izraisītājiem ir azbests. Cilvēkiem, kas strādā ar azbestu, īpaši svarīgi atcerēties, ka smēķēšana daudz kārt palielina risku saslimt ar plaušu vēzi.

Kas ir mezotelioma?

Azbests var izraisīt retu audzēju veidu — mezoteliomu, kas veidojas plaušu vai vēdera dobuma apvalkā. Daži zinātnieki uzskata, ka 70-80 procentus mezoteliomu izraisījis azbests. Latvijā pēdējos gados saslimšana ar mezoteliomu pieaug.

Darba drošības un veselības aizsardzības prasības darbā ar azbestu

Visas prasības nosaka 1998. gadā izdotie MK noteikumi par darbinieku drošību un veselības aizsardzību darbā ar azbestu, bet prasību izpildi uzrauga un kontrolē Valsts darba inspekcija (VDI). Praksē VDI ir saskārusies ar to, ka darba devēji neapzinās kaitīgo azbesta ietekmi uz darbinieku veselību un ļoti pasīvi ievēro noteikumu prasības. Piemēram, viena no prasībām ir tā, ka darba devējam 10 dienas pirms darbu ar azbestu veikšanas ir jāiesniedz pieteikums VDI. Lai gan ar šādiem darbiem ir saistīti vairāki desmiti uzņēmumu un simti darbinieku, no noteikumu spēkā stāšanās brīža līdz šī gada jūlijam no visas Latvijas VDI bija iesniegti tikai 23 pieteikumi, Latgales VDI — 5 pieteikumi.

Visbiežāk tiek konstatēti šādi pārkāpumi darbā ar azbestu: nav veikta darbinieku apmācība un izstrādātas darba aizsardzības instrukcijas, bojāta azbestu saturošo materiālu izolācija, ir nepareiza azbesta uzglabāšana darba vietās, nav atbilstoša marķējuma, darbinieki nav nodrošināti ar atbilstošiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un citi.

Darba devējam saviem darbiniekiem jāorganizē darba drošības instruktāžas, uzsākot darbu, kā arī pēc tam regulāri ne retāk kā reizi gadā. Ir jānodrošina arī obligātās veselības pārbaudes, kā arī piesāmotā darba apģērba mazgāšana un iespēja darbinieku darba apģērba glabāt atsevišķi no personīgā apģērba. Darba vietas tuvumā jābūt sadzīves un atpūtas telpām, kurās pēc darba ir iespējams nomazgāties dušā.

Sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklāsim pa tālr. 1-53-07056.

Atvaino, dzejniek!

Bij' rudens vakars ar tumšu vēju, bij' ilgi domāts un smagi iets. Es vējā seju ar rokām klāju, un kur vien liku bez ceļa kāju, man pretī nāca ar smaržu vāju viens idzis krūmājs un vēlins zieds...

Zini, mamm, mani no Čaka dzejas, no domām, no rudens, no silti tumšā vēja izrauj blakus ejošais četrpadsmitgadīgais meitēns. Datorzinību stundā mēs šodien «izgājām internetā», viņa saka, un es atvēru lappusi, kurā bija par notikumiem Amerikā. Tur varēja izlasīt ierakstus no melnās kastes, kas atrasta tajā lidmašīnā, kas kopā ar teroristiem tika notriekta Pensilvānijā. Un vēl šajā lappusē varēja balsot, vai atbalstī militārās akcijas Afganistānā, vai esi pret tām. Es arī nobalsoju.

Man atliek satriektai klusēt. Manai meitai šodien ir tieši tikpat gadu, cik bija man, kad grāmatu plauktā atradu skolā nemācītā Aleksandra Čaka dzejoļu grāmatīņu un uzšķīru vietā, kur, — bij' rudens vakars ar tumšu vēju.

Atvaino, Čak, atvaino, Bārda, atvaino, Skalbe. Un visi pārējie — piedodiet. Dvēselei šodien pāri gažas haoss un draudi, ko rada absolūta bezatbildība un sevi pārcilvēku lomā pasīcēju personu manipulācijas ar cilvēces morāli. Tā šodien tiek sašķaidīta un iznīcināta kopā ar lidmašīnu, kas notriekta virs Melnās jūras, sadedzināta Manhetenas drupās, izirst asins un ciltsbrāļu naidā starp abhāziešiem un čečeniem, kurš savukārt cēlies no trešās puses provokatoriski notriekta helikoptera. Morāle mirst no jauna katru nakti Afganistānā, kura bez pretošanās un aizstāvēšanās tiek plānveidīgi sagrauta un slaucīta nost no zemes vaiga.

Kā no tā visa šodien pasargāt bērnu? Ko gaišu no savas bērības viņš aiznesīs līdz uz pieaugušo pasauli? Kas sargā bērnu viņa mājā, valstī, kas sargā viņu fiziski un garīgi? Bērni iet bojā savu vecāku un citu pieaugušo vainas dēļ, jo viņi nevar un neprot pretoties, kad viņiem liek būt dzīvību apdraudošās situācijās un vietās. Piemēram, braukt kopā ar piedzērušiem un bezatbildīgiem transporta vadītājiem. Īstenībā katram šoferim, kura vainas dēļ ir notikusi avārija un tajā cietis bērns, būtu jāsaņem dubults sods — par bērna dzīvības apdraudēšanu un veselības bojājumiem. Nenosvērtu un bezatbildīgu autovadītāju izraisītās avārijās iet bojā sievietes un vīrieši, mātes un tēvi saviem bērniem, kas kļūst bāreņi ar smagām garīgajām traumām uz visu mūžu. Vai katrā skolā atrodami bērni ar rētām sejā, uz rociņām, uz ķermenīša. Tās — suņu kodumu sekas. Suņi tiek stādīti augstāk par cilvēku. Ja suns saplosa stirnu, iedarbojas ar medībām un meža dzīvniekiem saistīts likums, un suņa īpašniekam jāatlīdzina medību saimniecībai radītais zaudējums. Par bērna sakošanu tādu likumu nav.

90-95 procenti no bērniem daudzās lauku skolās nēsā lietotu apģērbu vai vecas drēbes. Jaunā paaudze izaug ar svešām novalkām mugurā! Sabiedrība nekur neizvairīsies, un pēc kāda laika būs vien jāsastopas ar tām smagajām sekām, ko svešu novalku nēsāšana atstāj uz augoša cilvēka pašapziņu, pasaules uzskatiem un vērtību skalu.

Bet Saecima joprojām klusi atstumj maliņā jautājumu par bērnu pabalstu palielināšanu, toties neaizmirst regulāri pacelt mācību maksas augstskolās. Ak jā, ir gan pieņemts viens pozitīvs deputātu lēmums bērnu interesēs. Proti, ar likumu aizliegts bērniem līdz 15 gadu vecumam vervēt kā algotņus militārām akcijām. Puikas, nav ko domāt par meitenēm. Jūs lieliski derat automātu turēšanai. Karos, kuros lielvaras cinās ne jau par cilvēcei globālām lietām, bet par naftas un dimantu reģioniem savām kabatām.

L.Rancāne

ZINAS

PAŠVALDĪBĀS

Aglonas pagastā

■ **IESĀKTAJAM REMONTAM NEPIETIEK NAUDAS.** Aglonas kultūras namā un pašvaldības administratīvajā ēkā uzsāktais apkures sistēmas remonts prasa vairāk līdzekļu nekā šim nolūkam deputāti bija iepriekš paredzējuši. Kā «Novadniekam» pastāstīja Aglonas pagasta padomes priekšsēdētāja Helēna Streiķe, šādi neparedzēti izdevumi radušies tāpēc, ka remonta laikā atklājies — apkures sistēmas caurules, kas nav mainītas vairāk nekā divdesmit gadus, pamatīgi izrūsējušas. Tās gandrīz pilnībā jānomaina. Darbiem, ko pēc noslēgtā līguma veic SIA «Leven», pašvaldība sākumā bija atvēlējusi aptuveni 800 latus, tagad nāksies meklēt papildus finansējumu.

■ **BĒRNU DĀRZNIEKI JAU SILDĀS.** 9. oktobrī apkures sezona uzsāka pašvaldības pirmsskolas vecuma bērnu izglītības iestādē. Katlu māja, kas atrodas turpat blakus bērnudārzam, tiek kurināta ar malku. Pagasta padomē informēja, ka arī visas pārējās katlu mājas ir pārbaudītas un sagatavotas jaunajai sezonai.

Silajāņu pagastā

■ **STRĀDĀ PIESPIEDU DARBUS.** Divi pašvaldības iedzīvotāji, kurus Preiļu rajona tiesa sodījusi ar 200 stundu piespiedu darbu, tiek nodarbināti ūdensvada trases remontā. Viņu uzdevums ir ar lāpstām rakt tranšijas tajās vietās, kur nevar strādāt ar tehniku. Pagasta padomes priekšsēdētāja Marija Trifanova informēja, ka racēju darbu, kas atbilstoši likumam ilgst četras stundas dienā, uzrauga pašvaldības tehniskais speciālists.

■ **SANĒM PABALSTUS UN ZEMI LIETOŠANĀ.** Kārtējā pagasta padomes sēdē 10 pašvaldības iedzīvotājiem piešķirti vienreizēji slimnīcas pabalsti. Budžetā paredzēts, ka tie iedzīvotāji, kuri ārstējušies slimnīcā, gadā var lūgt 10 latus lielu finansiālu atbalstu no pagasta padomes. Diviem pagasta zemniekiem atļauts ņemt zemi lietošanā ar izpiršanas tiesībām, abi saimnieki bija lūguši kopā 10 hektārus lielas platības.

Rušonas pagastā

■ **«VIDUSLATGALE» APVIENO PIECUS PAGASTUS.** Rušonas pagasta padome noslēgusi sadarbības līgumu ar Riebiņu, Silajāņu, Sīlukalna un Rēzeknes rajona Feimaņu pagastu pašvaldībām. Nolemts, ka visi pieci pagasti sadarbosies vairākās jomās. Viena no tām būs dabas resursu apsaimniekošana, jo, piemēram, meži, ezeri vairākiem pagastiem ir kopīgi. Sadarbība aptvers arī tūrisma infrastruktūras sakārtošanu, atkritumu saimniecības izveidošanu, informatizācijas attīstību, kopīga komunālā dienesta izveidošanu, teritoriālo un attīstības plānošanu investīciju piesaistei. Visu sadarbības pašvaldību priekšsēdētāji rūpīgi apsprieda nosaukumu. Apvienība nosaukta par «Viduslatgali».

No visu piecu pagastu plānotajiem izveidota darba grupa, kas pašlaik izstrādā sadarbības apvienības «Viduslatgale» projektu atzinuma saņemšanai rajona padomē un Pašvaldību lietu pārvaldē. Sadarbības padomi rotācijas kārtībā trīs mēnešu ilgumā vada tajā apvienoto pagastu priekšsēdētāji pēc kārtas. Pašlaik padomi vada Rušonas pagasta padomes priekšsēdētājs Arvīds Soldāns.

■ **SVECĪŠU VAKARI ASTOŅAS KAPSĒTĀS.** Šajās brīvdienās un arī nākamās nedēļas nogalē Rušonas pagasta kapsētās pie aizgājēju kapiem degs svecītes, skanēs piemērotas dziesmas un dzijas rindas. Sācies tradicionālais mirušo piemiņas laiks. Rušonas pagastā kapsētu ir daudz, bet svecīšu vakari notiks astoņos lielākajos pagasta kapos. Šogad paredzēts iztikt ar pagasta pašdarbnieku spēkiem, nepieaicinot mūziķus un daiļlasiņātājus no tālienes. Pagasta kapsētās uzstāsies Gailišu sieviešu ansamblis. Svecīšu vakaru rīkošanā kā ik gadus iesaistījusies Rušonas pagasta padome, piešķirot nepieciešamos līdzekļus.

Sprieda par tūrisma attīstību rajonā

Preiļu rajona padomē notika darba sanāksme, kuras laikā pārrunāja ar tūrisma attīstību saistītos jautājumus.

Kā «Novadnieku» informēja rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, tiek prognozēts, ka tuvākajos gados tūristu un ekskursantu skaits Latgalē ievērojami palielināsies. Vairāk ciemiņu tiek gaidīts no Eiropas valstīm, jo Baltija pašlaik ir viens no mazāk bīstamajiem un drošākajiem reģioniem.

Par Preiļu rajona ievērojamākajām vietām un tūrisma objektiem sagatavoti materiāli, kurus, sadarbojoties ar Dauņpils kolēģiem, sūtīs un Sanktpēterburgu.

Preiļu rajona tūrisma informācijas centra (TIC) lielākā problēma ir tā, ka trūkst profesionālu gidu. Pašlaik gidu pienākumus veic TIC un Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki.

L.Kirillova

Pabalsts minimālo ienākumu garantēšanai būs jāizmaksā pirms citiem pašvaldību sociālajiem pabalstiem

27. septembrī Saeima nodeva komisijām grozījumus likumā «Par sociālo palīdzību», kas paredz, ka pabalsts minimālo ienākumu garantēšanai kā vienots pašvaldības sociālais pabalsts izmaksājams pirms citiem pašvaldību sociālajiem pabalstiem.

Valdība ir uzdevusi Labklājības ministrijai (LM) līdz 2002. gada 1. aprīlim pārraudzīt pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa izmaksas pašvaldībās un pēc sākotnēji izstrādātiem kritērijiem novērtēt tās pašvaldības, kurām pietrūkst finansējuma pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa izmaksai.

LM novērtējuma rezultāti līdz nākamā gada 1. jūlijam jāiesniedz Finanšu ministrijai, kurai savukārt, balstoties uz LM novērtējumu, līdz 2002. gada 1. oktobrim jāizstrādā finansu kompensācijas mehānisms un noteiktā kārtībā jāiesniedz Ministru kabinetā.

Kā skaidro LM, patlaban daļai iedzīvotāju ienākumi ilgstoši

Saeimas komisijām piedāvātos grozījumus likumā «Par sociālo palīdzību» «Novadnieks» lūdz komentēt vairākiem rajona pašvaldību vadītājiem.

Riebiņu pagasta padomes priekšsēdētājs Voldemārs Adamovičs:

— Līdzšinējā pieredze liecina, ka ar likuma pieņemšanu vēl nav līdzēts. Ja nav materiāla seguma, likums nedarbojas. Tā būs arī šajā gadījumā. Iespējams, ka mūsu pašvaldība to nastu vēl kaut kā «izvilks», taču pagasta attīstība līdz ar to apstāsies.

Bet kā būs ar citiem, kuri jau tāpat knapiņās? Simtprocentīgi — nogrimis.

Uzskatu, ka šādā veidā nevar un nedrīkst dot pabalstus, tos vajag nopelnīt. Ja valstij ir nauda pabalstiem, tadā gadījumā labāk lai novirza līdzekļus medicīnai. Arī par kompensācijas mehānismu tām pašvaldībām, kurām pietrūkst finansējuma pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa izmaksai, pagaidām runā visai piētīgi. Šaubos, vai šāda kompensācija vispār būs.

Vienmēr esmu bijis pārliecināts par to, ka laukos nevarējam nekādus pabalstus, ja laucinieku saražotajai produkcijai būtu labs noiets un normālas cenas.

Silajāņu pagasta padomes priekšsēdētāja Marija Trifanova:

— Par šo problēmu ar ko-

ir salīdzinoši būtiski zemāki nekā vidējie. Šai sociālajai grupai nepieciešams sabiedrības atbalsts ienākumu līmeņa paaugstināšanai.

Pašvaldības, realizējot likuma «Par sociālo palīdzību» normu izpildi, nepiemēro vienotu pieeju pabalstu izmaksai trūcīgajiem iedzīvotājiem. Līdz ar to ne visas pašvaldības nodrošina sociālās palīdzības sniegšanu pašiem trūcīgākajiem iedzīvotājiem.

LM uzskata, ka minēto grozījumu pieņemšana varētu atrisināt šo situāciju. Savukārt gadījumā, ja likumprojektā minētie pasākumi netiks realizēti, ir risks, ka trūcīgām ģimenēm vai atsevišķi dzīvojošām personām līdzekļu trūkuma dēļ aizvien problemātiskāk būs nodrošināt arvi ar uzturu, apģērbu un mājokli, kas veicinās tādas sociāli negatīvas parādības kā sociālā izolētība, nabadzības padziļināšanās un iedzīvotāju noslāņošanās.

LETA

Aglonas pagasta padomes priekšsēdētāja Helēna Streiķe:

— Likuma grozījumi ir nepieņemama rīcība. Aglonas pagasta padome uztur lielu skolu, bērnudārzu un maksā algas pedagogiem — kur lai vēl ņemam līdzekļus pabalstiem? Protams, ka nespēsim maksāt, lai arī atteiktos no visiem labiekārtošanas darbiem, remontiem un jebkādas attīstības.

Domāju, ka prātīgāk būtu ar valsts atbalstu domāt par jaunu ražotņu atvēršanu laukos. Ja cilvēkiem būtu darbs, pašvaldībām nevajadzētu maksāt pabalstus. Uzskatu, ka minētie likuma grozījumi ir pārsteidzīgi un apdraudēs pašvaldību normālu pastāvēšanu.

Sagatavoja L.Kirillova

MUMS RAKSTA

Izglītojas vecāki

Aglonas vidusskolā no 10. līdz 28. septembrim tika īstenots projekts «Skolas un ģimenes mijiedarbība bilingvālā vidē», kurš tika izstrādāts un gūva atbalstu Sorosa fonda — Latvija programmas «Pārmaiņas izglītībā» ietvaros.

Projekta laikā notika kursi vecākiem, adaptācijas dienas 1., 5. un 10. klasēs, atvērto durvju dienas sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas klasēs. Šī darba mērķis bija veicināt skolas un ģimenes sadarbību, veikt vecāku izglītības psiholoģiska un pedagoģiska rakstura jautājumus, palīdzēt vecākiem izprast savu bērnu dažādos vecumposmos.

Kursi tika organizēti trijos posmos: atsevišķi notika nodarbinātības sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas vecāku klašu skolēnu vecākiem. Viņiem bija iespēja tikties ar skolas administrāciju un uzzināt par skolas galvenajiem

uzdevumiem jaunajā mācību gadā, par mācību procesa organizēšanu skolā, iepazīties ar izglītojošo literatūru. Vecākiem bija jāatbild uz anketas jautājumiem ar mērķi noskaidrot trūkumus bērnu un vecāku saskarsmē, kā arī lai pilnveidotu saikni starp skolu un ģimeni. Kursu ietvaros vecāki tikās ar ārstiem, psihologiem, sociālajiem darbiniekiem, skolotājiem praktiķiem, noklausījās lekcijas, piedalījās praktiskajās nodarbībās un semināros.

Vecāku starpā notika domu apmaiņa par problemātiskiem jautājumiem, situāciju analīze, viņi saņēma metodiskus un informatīvus materiālus par dažādiem audzināšanas jautājumiem.

Kursu tematika bija ļoti daudzveidīga un plaša: bērna fiziskā un garīgā veselība un higiēna, atkarības problēmas, vecāku un bērnu saskarsme un konfliktu risināšana, dzimumizglītība, karjeras veidošanas iespējas un socializācijas problēmas, brīvā laika plānošana

un interešu izglītība. Tika izzināti resursi vecāku vidū, aspriestas un piedāvātas dažādas ģimenes un skolas sadarbības formas.

Kursu noslēgumā vecāki izteica savus novēlējumu un priekšlikumus, kā arī atzīmēja šīs darba formas lietderību un nozīmīgumu, jo gūtās ziņāšanas noderēs saskarsmē ar savu bērnu. Daudzi skolas dzīves jautājumi kļuvis daudz saprotamāki (kaut vai jaunā vērtēšanas sistēma). Daudz vienkāršāk būs risināt audzināšanas problēmas.

Projekta īstenošanā piedalījās visi klašu audzinātāji, to atbalstīja arī skolas administrācija, bet vislielāko pateicību ir pelnījuši vecāki, kuri atrada laiku un iespēju piedalīties kursu nodarbībās. Tādā veidā mēs bagātinājām viens otru.

Projekta īstenošanas Inta Reča, Valentīna Ondzule, Aglonas vidusskolas skolotājas

Dzīvnieki — dienas tēma

4. oktobris bija Vispasaules dzīvnieku aizsardzības diena, un jau otro gadu to atzīmēja arī Rudzātu vidusskolā. Bioloģijas skolotājas Venerandas Zalānes vadībā bija sarīkota skolēnu mīļāko dzīvnieku attēlu izstāde. Tie bija līmēti, zīmēti, veidoti no plastilīna, aplikācijas un dabas materiāliem. Tos bija sagatavojuši 1.-8. klases skolēni vizuālās mākslas un rokdarbu stundās.

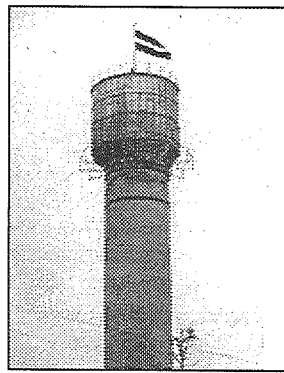
Izstādē bija izlasāmi arī skolēnu literārie darbi par dzīvniekiem: pasakas, dzejoļi, miniatūras, poēmas, esejas. To autori bija 5.-9. un 12. klases skolēni. Darbi bija tapuši skolotāju Lilitas Rudzātes un Inetas Kārkles vadībā.

7. klases skolēni un Ineta Kārkle bija iestudējuši fragmentu no V.Plūdoņa poēmas «Uz saulaino tāli». Mūs piecēja arī kora uzstāšanās skolotājas Līgas Gžibovskas vadībā.

Pasākuma turpinājumā notika dažādas spēles, ko vadīja 8. klases skolēni.

Elīna Vaivode, Rudzātu vidusskolas 8. klases skolniece

VĒSTURE

Latvijas Tautas frontes klusā dzimšanas diena

5.

Latvijas Tautas frontes (LTF) biedri 8. oktobrī klusi un nemanāmi nosvinēja LTF dibināšanas dienu. Šajā dienā tieši pirms trīspadsmit gadiem notika dibināšanas kongress, kur par Tautas frontes priekšsēdētāju ievēlēja Daini Iļvānu.

Šo pirmdien Tautas frontes muzejā notika svinīgs atceres pasākums, uz kuru bija ieradušies tikai uzticīgākie Latvijas tautas frontes ideju atbalstītāji, kā arī daži 8. Saeimas deputāti. Trīspadsmit gadu laikā Latvijas piedzīvojusi lielas un reizēm nebūt ne vieglas pārvērtības. Taču tās nebūtu iespējamās bez drosmīgajiem cilvēkiem, kuri toreiz augstāk par visu vērtēja valsts neatkarības ideju.

● **Attēlā:** Līvāni, 1988. gada 24. decembris. Tikko pacelts valsts karogs pilsētas ūdenstorni.

Latvijas Tautas frontes darbība Līvānos (1988. —1991.)

Piedāvājam lasītājiem agrāk nepublicētu materiālu par Latvijas Tautas frontes darbību Līvānos laikā no 1988. gada līdz 1991. gadam. Raksta autors Andrejs Vanags ir Līvānu novada pensionāru apvienības valdes loceklis. Tā tapšanā izmantotas bijušo tautfrontiešu atmiņas par notikumiem minētajā laika posmā. Domāju, ka šis raksts varētu interesēt daudzus «Novadnieka» lasītājus, jo par šo tēmu nav bijušas publikācijas presē un materiāli nav pieejami arī bibliotēkās. Ceru, ka tas aizpildīs informatīvo tukšumu par neseno mūsu novada vēsturi, noderēs mācot Latvijas vēsturi skolās un palīdzēs atcerēties šo tautas atmodas periodu un tā aktīvākos dalībniekus, raksta autors. Viņš materiālam pievienojis arī paša uzņemtās fotogrāfijas.

Pirmo lielo impulsu tautas atmodas kustībai deva 1988. gada 1. — 2. jūnijā notikušais Latvijas Rakstnieku savienības valdes paplašinātais plēnums, kurā Mavriks Vulfsons oficiāli paziņoja, ka 1940. gadā Latvijā nav notikusi sociālistiskā revolūcija. Šajā plēnumā Viktors Avotiņš ierosināja dibināt Latvijas Tautas fronti (LTF), kuras mērķis būtu latviešu tautas pašapziņas modināšana, lai panāktu demokrātijas attīstību Latvijā, ierobežotu migrāciju, noteiktu valsts valodas statusu latviešu valodai, izbeigtu okupāciju un atgūtu neatkarību.

1988. gada 8. augustā sāka darboties LTF koordinācijas centrs Mākslinieku savienībā, kur 1988. gada 30. augustā notika Radošo savienību kultūras padomes paplašinātā sēde. Šajā sēdē tika apspriesti LTF statūtu projekti un programmas, kā arī noteikta LTF kongresa sasaukšanas datums. Šajā periodā — 1988. gada augustā tika izveidotas LTF atbalsta grupas arī Līvānos, Preiļos un Aglonā. Līvānos LTF atbalsta grupas veidojās pilsētas uzņēmumos un iestādēs, kā arī apkārtnēs pagastos.

Līvānos darbojās vairākas LTF atbalsta grupas un to aktīvākie biedri:

Līvānu eksperimentālajā biokīmiskajā rūpnīcā (LEBR) — Uldis Siliņš, Guntis Udrovkis, Andris Stikāns, Veneranda Caune, Staņislavs Casno, Elita Matisone, Anna Kleina, Ingus Vībāns, Lidija Škagale. **Līvānu būvmateriālu kombinātā** (ķieģeļu fabrikā) — Romualds Kārklis, Aleksandrs Karpenko, Juris Caune, Ansis Smirnovs. **Līvānu māju būves kombinātā** — Jāzeps Brenčis, Visvaldis Gercāns, Aija Nagle, Janīna Brence, Juris Biezais, Jānis Zālītis. **Līvānu stikla fabrikā** — Zigurds Dreimanis, Ēriks Mazjānis. **PMK — 21 (meliorācijas uzņēmums)** — Inese Garjāne, Vladimirs Prisjagins, Monika Birzāka. **Līvānu 1. vidusskolā** — Maija Kručiņina, Anita Reitere. **Mākslas skolā** — Valija Rusiņa. **Līvānu slimnīcā** — Valdis Anspoks, Vitālijs Viļums. **Uzņēmumā «Dailrade»** — Lidija Stūriška, **ugunsdzēsēju komanda** — Arnolds Jeļisejevs. **Pārējos uzņēmumos un iestādēs** — Jānis Kovaļevskis, Solveiga Mazjāne, Andrejs Garjānis. **Jersikas pagastā** — Jānis Eiduks, **Rožupes pagastā** — Viktors Kūka.

Šo grupu vadītāji un pārstāvji veidoja LTF Līvānu grupas domi, kura koordinēja un vadīja tautas frontes organizētos pasākumus Līvānos un apkārtnē.

Visaktīvākie Līvānu LTF nodaļas domes locekļi bija Jāzeps Brenčis, Arnolds Jeļisejevs, Uldis Siliņš un Zigurds Dreimanis.

Galvenie pasākumi, ko veica LTF Līvānu grupas tautfrontieši

1988. gada 7. oktobrī organizēja piedalīšanos LTF pirmskongresa manifestācijā Rīgā — Mežaparka estrādē ar devīzi «Par tiesisku valsti Latvijā». Manifestācijā piedalījās ap 120 000 cilvēku. No Līvāniem ar vairākiem autobusiem bija ieradušies daudzi atbalstītāji.

1988. gada 8. un 9. oktobrī Rīgā notika LTF dibināšanas kongress, kurā pieņēma statūtus, programmu un ievēlēja domi 100 cilvēku sastāvā. Par LTF priekšsēdētāju ievēlēja Daini Iļvānu. No Līvāniem dibināšanas kongresā piedalījās Uldis Siliņš, Inese Garjāne un Aleksandrs Karpenko. Uldis Siliņš tika ievēlēts LTF domē.

1988. gada 18. novembrī notika nacionālā Latvijas karoga pacelšana Līvānos. Sarkanbaltsarkanais karogs tika pacelts trijās pilsētas vietās. Naktī no 17. uz 18. novembri karogu pacēla pie Līvānu mākslas skolas. To noņēma tikai 19. novembra pēcpusdienā pēc varas iestāžu pieprasījuma. 18. novembra pēcpusdienā svinīgi tika pacelts Latvijas karogs Līvānu ūdenstorni. Pirms pacelšanas tika vākti ziedojumi LTF. Atbilstoši saņemtajām instrukcijām, toreizējais Līvānu izpildkomitejas priekšsēdētājs Jānis Znotiņš, pieprasīja vakarā karogu noņemt. Pret to protestēja LTF biedrs Modris Klaužs. Pulksten 22.00 pie ūdenstorna piebrauca milicijas mašīna, pēc pārrunām ar milicijas darbiniekiem karogs tika nolaists. Vēl 18. novembrī Latvijas karogu virs mājas Rīgas ielā 128 pacēla Jānis Gulbinskis, karogs tur plīvoja dažas stundas.

1988. gada 24. decembris. Notika Latvijas karoga iesvētīšana Līvānu Romas katoļu baznīcā un svinīga pacelšana Līvānu ūdenstorni. Līvānieši, kas piedalījās mītiņā, papildīja Biedrības ielu no Zaļās ielas līdz pat Rīgas ielai. Šoreiz karoga noņemšanu vairs neviens nepieprasīja.

1989. gada 12. marts. Tika organizēta piedalīšanās LTF manifestācijā Rīgā, Daugavmalā ar devīzi «Par tiesisku valsti». Manifestācijā piedalījās ap 250 tūkstoši cilvēku, kuri atbalstīja likumprojektu par valsts valodas statusa noteikšanu latviešu valodai, par migrācijas ierobežojumu, kā arī protestēja pret demokrātisko procesu ierobežošanu Latvijā. No Līvāniem uz manifestāciju iedzīvotāji devās vairākos autobusus.

1989. gada 25. martā pie Līvānu dzelzceļa stacijas bija organizēts mītiņš, atceroties pirms 40 gadiem notikušo izvešanu uz Sibīriju.

1989. gada 26. martā notika PSRS Tautas deputātu Kongresa vēlēšanas, kurās aktīvi piedalījās LTF, izvirzot un aktīvi atbalstot savus kandidātus. Līvānu un apkārtnes iedzīvotāju izvirzītā un atbalstītā kandidāte bija Marina

Kostaņecka. Viņa bija ieradusies Līvānos un tikās ar saviem atbalstītājiem. No Latvijas ievēlētajiem PSRS Tautas kongresa deputātiem 80 procenti bija Tautas frontes atbalstu guvušie kandidāti.

1989. gada 23. augusts. Piedalīšanās «Baltijas ceļā», kad visā Baltijā — no Tallinas līdz Viļņai stāvēja rokās sadevušies cilvēki, protestējot pret 1939. gada 23. augustā starp PSRS un Vācijas noslēgto Molotova-Ribentropa paktu, kurš izlēja Baltijas valstu likteņus, iekļaujot tās PSRS ietekmes sfērā un novedot pie to okupācijas 1940. gadā. Liels skaits līvāniešu gan autobusus, gan savas automašīnās devās ieņemt vietas «Baltijas ceļā» Līgatnes tuvumā, kur pulksten 20.00 iekļāvās vienotā cilvēku ķēdē no Tallinas līdz Viļņai, demonstrējot visai pasaulei savu vienotību.

1989. gada 18. novembrī sekoja piedalīšanās manifestācijā «Par neatkarīgu Latviju», kura notika Rīgā, Daugavmalā. Tur piedalījās ap 500 000 cilvēku no visas Latvijas.

1989. gada 10. decembris. Notika vietējo padomju tautas deputātu vēlēšanas. Tajās ļoti aktīvi piedalījās Līvānu Tautas frontes nodaļas tautfrontieši. No ievēlētajiem 50 deputātiem 33 bija tautas frontes biedri, bet pārējie 17 deputāti bija tautas frontes atbalstītāji. Neviens ievēlētais deputāts nebija Interfrontes ideju atbalstītājs, kurš nostātos pret Latvijas neatkarības ideju.

1990. gada 18. martā notika LPSR Augstākās padomes vēlēšanas, kurās no 201 deputāta 131 deputāts pārstāvēja tautas fronti. Līvānu LTF nodaļa atbalstīja Normunda Beļska kandidāturu un panāca viņa ievēlšanu.

1990. gada 21. aprīlī Rīgā, Daugavas stadionā notika Latvijas visu līmeņu tautas deputātu sapulce, kura iestājās par Latvijas neatkarības atgūšanu un pieņēma deklarāciju, kura aicināja LPSR Augstākās padomes deputātus lemt par Latvijas neatkarības atjaunošanu. No Līvāniem sapulcē piedalījās 31 pilsētas padomes deputāti.

1990. gada 4. maijs. LPSR Augstākās padomes deputāti ar 138 balsīm (no 201) «par» pieņēma Deklarāciju par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.

1990. gada decembris — ļoti aktīvi notika parakstu vākšana pret «Savienības līguma» noslēgšanu, jo šāda līguma noslēgšana legalizētu Latvijas iekļaušanu PSRS sastāvā. Īsā laikā Latvijā tika savākti vairāk nekā 1 miljons parakstu pret šī līguma noslēgšanu un nogādāti Maskavā.

1991. gada 13. janvāris. Viļņā padomju armija ieņēma televīzijas centru, aplenca Lietuvas Augstākās padomes ēku. Gāja bojā 14 cilvēki, šis vardarbības rezultātā vairāki simti cilvēku tika ievainoti. Latvijas tautas fronte šajā dienā organizēja vislatvijas manifestāciju, atbalstot likumīgo Latvijas valdību un protestējot pret iespējamo bruņoto apvērsumu. Tika izteikts protests pret varmācību Viļņā. Manifestācijā piedalījās vairāk kā 500 000 cilvēku. Rīgā pārpildīta bija visa Daugavmala no dzelzceļa tilta līdz vanšu tiltam, Doma laukums un līdzās esošās ielas. Šajā manifestācijā piedalījās arī daudzi līvānieši. Pēc LTF aicinājuma tika sāka barikāžu celšana Rīgā ap Augstākās padomes, ministru padomes, radio un televīzijas

● 1989. gada 23. augusts. «Baltijas ceļš».

● 1989. gada 12. marts. manifestācija Rīgā «Par tiesisku valsti».

● 1991. gada janvāris. Barikādes Rīgas ielās.

ēkām, telefona un telegrāfa centrāli. Līvānieši piedalījās televīzijas studijas sargāšanā Zaķusalā. Līvānu LTF nodaļa organizēja sargu nomainīšanu, apgādi ar produktiem un transportu. Barikāžu periods ilga līdz 1991. gada 2. aprīlim.

1991. gada 3. marts. Notika vislatvijas aptauja par Latvijas politisko neatkarību. Par neatkarību nobalsoja 73,8% iedzīvotāju, tajā skaitā arī ciltautieši, jo aptaujā varēja piedalīties visi iedzīvotāji. Līvānu TF nodaļa aktīvi piedalījās aptaujas organizēšanā un izskaidrošanas darbā. Arī Līvānos pārliecinoši uzvarēja neatkarības piekritēji, kuru vidū bija ļoti daudz cittautiešu.

1991. gada 21. augustā sakarā ar Maskavā notiekošo puču un pasludinātā ārkārtas stāvokļa valsts komiteja izveidošanu un darbību visā Latvijā, arī Līvānos tika uzsākts vispārējais streiks, kurš ilga līdz tam brīdim,

kamēr pučs Maskavā izgāzās.

1991. gada 21. augustā Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma konstitucionālu lēmumu par Latvijas Republikas valstisko statusu, kas nozīmēja pilnīgu neatkarību no PSRS. Rīgā padomju armijas desantnieki un OMON kareivji atstāja televīzijas un radio, kā arī valdības ēkas un Doma laukumu.

1991. gada 23. augusts — 6. septembris. Sākās Latvijas neatkarības atzīšana. Kā pirmā Latvijas neatkarību atzina Islande, pēc tam Krievija un Dānija. Turpmākajās dienās tām pievienojās vēl citas valstis. Vienas no pēdējām Latvijas neatkarību atzina ASV un PSRS.

LTF galvenais mērķis — Latvijas neatkarība — bija sasniegta. Tajā savu ieguldījumu deva arī Līvānu tautfrontieši, aktīvi piedaloties visos šī trausmainā laika pasākumos.

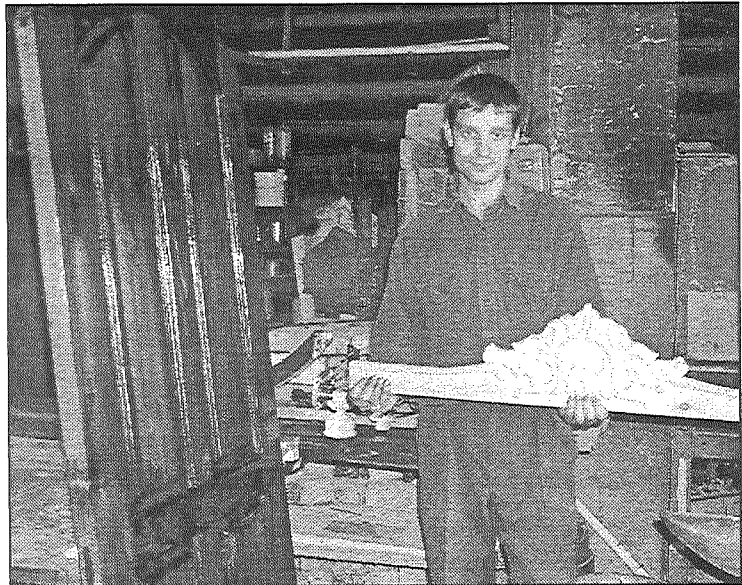
AMATNIEKS

*Noliecās ozoliņš,
Man mežā ieejot,
Zināj' mani gudru vīru,
Lietaskoku meklējot.*

*Ko mēs, brāļi, darīsim
Gar to resno ozoliņu?
Cirtīsim gar zemīti,
Dalīsim skaidiņās.
No celmiņa bungas daru,
No zariņa — stabulīti,*

*No tā paša viduklīša
Bītītēm namu daru.
No tās pašas galotnītes
Māsiņām pūra lādes.
Māsiņām pūra lādes
Līdz zemītei norakstītas.*

Galdnieks, kurš neapstājas pie sasniegtā

● Galdnieks ar zelta rokām, tā jauno amatnieku Sandri Sondoru raksturo vietējie ļaudis. Foto M. Rukosjuve

Gados jauno galēnieti SANDRI SONDRU saukt par galdnieku isti negribas. Viņa darinājumi nav tikai koka galdi, ķebļi un vienkārši plauktiņi. Sandris prot darināt gandrīz vai visu, ko vien iespējams izgatavot no koka, viņš strādā arī kokgriezumu tehnikā. Pūsis ar zelta rokām. AMATNIEKS.

Dod priekšroku lauku klusumam un cilvēciskajām vērtībām

Pilsētas steiga un burzma nogurdina. Laukos ir miers, klusums, svaigs gaiss un pavisam citas cilvēciskās attiecības, ir pārliecināts Sandris. Viņam piekrīt arī Ilona, atzīstot, ka ne mirkli nenozēlo savu izvēli. Viņa pati nākusi no Daugavpils, ir diplomēta šuvēja, taču šobrīd savā specialitātē nestrādā, nesēn iekārtojiesies darbā pagasta veikalā.

Jaunajai Sondoru saimniecei bijusi iespēja samērot vērtības, ko sniedz pilsētas dzīve un ko — lauku plašums. Te, Galēnos, cilvēciskās attiecības ir daudz lielākā mērā izkoptas kā ārēji smalkajā pilsētas sabiedrībā. Lauku cilvēki ir vairāk noslogoti, taču viņos nav svelošās steigas, kas rada paviršību savstarpējās attiecībās, tās vietā sirsnība un vienkāršība, pārliecinājusies Ilona. Laucinieki neslēpjas aiz simts maskām, viņš ir atklāts un atvērts, bieži vien veikalā ienāk, lai aprunātos ar pārdevēju, pastāstītu kā klājas, kas nomāc.

Jaunā ģimenīte izvēlējusies amatniekam vispiemērotāko dzīves modeli. Viņi neaudzē lopus un neapstrādā lielas zemes platības, dārzā aug tikai pašu galdam vajadzīgais. — Ir jāizvēlas kaut kas viens, — saka Sandris, — tikai tad, ja strādāju intensīvi un darbnīcā pavadu 8-10 stundas dienā, varu cerēt uz nopietniem panākumiem savā jomā. Pilnvērtīgi darīt maizes darbu un vēl turēt lopus — to apvienot būtu ļoti grūti.

Pirmos klientus atrada gadatirgū

Sākotnēji Sandris nopietni aizrāvēs ar karošu grebšanu, to bijis sakrājies vairāki simti. Karotes darinājis no visiem iespējamajiem lapu kokiem — ābeles, liepas, oša, bērza, kļavas. Skujkoki grebšanai nepadodas savas šķiedras struktūras dēļ, tādēļ tos karošu griešanā neizmanto. Karotes un citus siku-

mus vedis uz gadatirgiem, un tirgošanās gājusi no rokas. Sācis interesēties, kas cilvēkiem patīk, ko gribētu pirkt, un nākošajās tirgus reizēs piedāvājumu paplašinājis. Radušies arī pastāvīgie klienti un pirmie lielākie pasūtījumi.

Jaunais meistars sevi un savus izstrādājumus īpaši nereklamē. Paziņas pastāsta paziņām, radi radniekiem — tā arī ir visa reklāma. No vietējiem zemniekiem nopietnu pasūtījumu ir maz, diemžēl mūsu lauksaimnieki vēl nav tik turīgi, lai pasūtītu meistaram parādes durvis vai koka mēbeles, biežāk lūdz izgatavot vienkāršākas lietas — pagraba durvis vai kādu loga rāmi. Klienti lielākoties ir pilsētnieki — no Rēzeknes, Daugavpils, Rīgas. Pagaidām Sandris ar pasūtījumiem tiek galā pats, reizēm pieķerot klāt arī nakts stundas un brīvdienas, taču nākotnē jaunais amatnieks cer paplašināt un dažādot savu darbību.

Vēl viena amatnieka darbības joma ir koka grebtie vietvārdi un māju nosaukumi. Pēdējā zīme gatavota pavisam nesen atīrītajam Irbišu avotam Rēzeknes šosejas malā.

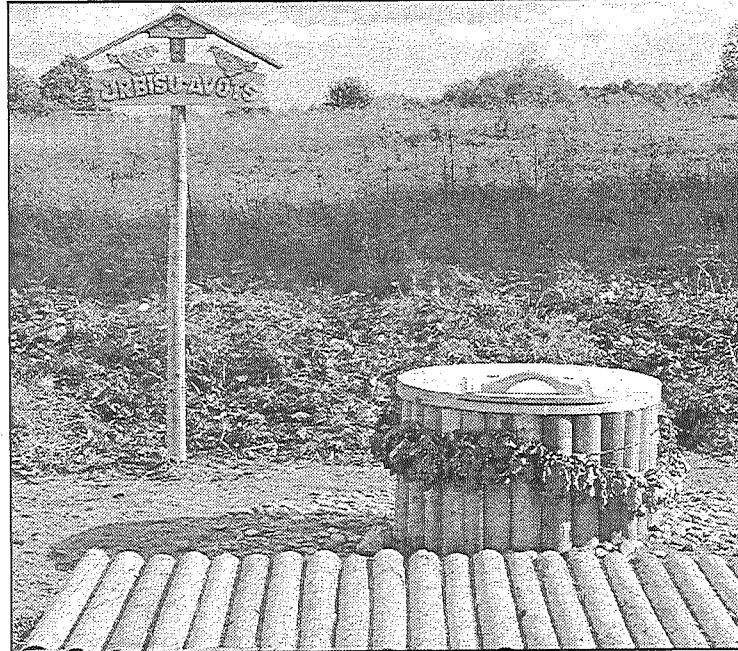
Patīk dažādība pasūtījumos

Patlaban Sandris strādā pie liela pasūtījuma, viņš gatavo 30 durvis kādam viesu namam Aglonas pagastā. Viens no lielākajiem pasūtījumiem bijusi melnalkšņa sekcija, pie kuras amatnieks strādāja pusgadu, pats zīmējis arī mēbeļu skices un gatavojis rasējumus. Albumos redzamas fotogrāfijas ar Sandra darinātām mēbelēm — smalkiem galdiem, retro stila krēsliem, ar kokgriezumiem rotātiem spoguļu rāmjiem, smalkām durvīm. Nav tāda izstrādājuma, ko Sandrim nepatīktu gatavot, taču apgūt ko jaunu un pilnveidot meistarību ļauj tieši pasūtījumu dažādība. Tieši tādēļ Sandris neizvēlējas darbu skolā kā vairums kursabiedru, tas nedod iespējas attīstībai.

Klienta vēlmēs Sandris ieklausās vienmēr. Viens labprāt grib savā mājā mēbeli ar kokgriezumiem, taču cits uzskata, ka tajos tikai putekļi krājas. Arī toņu izvēle tiek saskaņota, šobrīd vispopulārākā krāsa koka izstrādājumos ir tumši sarkanīga, ko panāk ar beici un atbilstošas krāsas laku. Izšķiroša loma galdnieka darbā ir zināšanām un precizitātei. Pietiek vienu tapu iedzīt nepareizajā leņķī, lai durvis izrādītos šķības un soli — ļodzīgām kājām. Otrreiz pie tāda meistara pasūtītājs nenāks, teic Sandris.

Ieguldītais atmaksājas

Mēbeles savai mājai gatavot pagaidām Sandrim nepietiek laika, to jaunā ģimenīte nevarot arī atļauties, jo koka mēbeles — tas tomēr ir zināms simbols pārticībai, līdz kurai lauku zemniekam vai

● Rēzeknes šosejas malā, līdzās Voveru autobusa pieturraj, esošā Irbišu avota nosaukums ir amatnieka Sandra Sondoras darinājums.

amatniekam vēl tālu. No otras puses, kā atzīst Sandris, viņa izstrādājumu cenas ir lētākas nekā analogām mēbelēm veikalos. Bieži vien skaisti apdarinātas skaidru plātnes mēbeles veikalos ir līdzvērtīgā cenā ar īsta koka izstrādājumiem. Koka mēbeļu priekšrocība ir izturība gan pret mehāniskiem bojājumiem, gan mitruma iedarbību, tās iespējams atjaunot, noņemot koka virskārtu, nolakojojot un atkal atgriežot to sākotnējo izskatu.

Tieši tā var rīkoties arī ar veciem «ulmaņlaika» skapjiem un kumodēm, kādas lauku mājās nav retums. Lai gan mēbeļu atjaunošanu pagaidām nav nācies veikt, Sandrim tas nebūtu nekas neiespējams. Jaunu mēbeļu gatavošana savukārt prasa lielākus līdzekļus, taču, ja klients nodrošina kokmateriālu, mēbeles cena ir 20-25% mazāka.

Vieno vaļasprieks

Tas, ka jauni un pozitīvi domājoši cilvēki atgriežas laukos, ir visnotaļ patīkama, lai arī netipiska parādība. Vai abiem ar sieviņu lauku mājas klusumā brīvajos brīžos nav garlaicīgi? Sandris teic, ka abus vienojot kāds vaļasprieks — makšķerēšana. Viņu iemīļotās zivju vietas esot Rāznas ezerā, no kura netālu dzīvo Sandra vecāki, kā arī Nagļu pusē.

Vecajā smēdē atkal kūšā dzīvība

Galēnos no Preiļu — Rēzeknes ceļa nogriežamies pa labi un uzbraucam kalniņā, kur paceļas vecā ambulances ēka. Gabaliņu tālāk, kur Galēni robežojas ar Voveriem, ieraugām vecu smēdi — tajā kādreiz par kalēju strādāja Sandra vectēva brālis. Šobrīd ēka ir kopdarbības sabiedrības «Zēimuļi» īpašumā, un to Sandris pielāgojis darbnīcas vajadzībām. Grūti iedomāties, ka vecajā smēdes ēkā var tapt galdniecības darbi, kas izskata un kvalitātes ziņā ne par mata tiesu neatšķiras no smalku firmu piedāvājuma.

Uz savu senču dzimteni Galēnu pagastā Sandris kopā ar sieviņu Ilonu atgriezās pirms pusotra gada, apmetās uz dzīvi vectēva mājās «Niedrišos». Te aizvadīta lielākā daļa bērnības vasaru, te arī radusies interese par amatniecību, jo vectēva brālis bija gan kalējs, gan arī galdnieks. Pēc Lūznavas lauksaimniecības tehnikuma beigšanas Sandris iestājās Bērzgales amatniecības meistarū skolā, kur arī izskolojies par galdnieku, turpat iepazinies ar Ilonu. Sandris neslēpj, ka savas prasmes centies pilnveidot jau skolas laikā, papildus pasniedzēju mācītajam meklējis kontaktus ar istiem amatniecības lietpratējiem.

Savos 28 gados Sandris var lepoties ar Preiļu mēbeļu kombinātā gūto pieredzi, iemaņas noslīpētas, strādājot galdniecības firmā Daugavpilī. Šo gadu laikā pamazām radās doma uzsākt savu lietu. Sandris un Ilona izvēlējās laukus.

● Jaunie saimnieki — Sandris un Ilona — uz dzīvi Galēnu pagasta «Niedrišos» pārcēlās pirms pusotra gada, abus vieno brīvo brīžu vaļasprieks — makšķerēšana.

Sākumā Sandris zivis braucis viens, taču jaunajai sieviņai tas īsti pa prātam nebijis. Braukusi pati skatīties, ko tad vīrs tajā lietā atradis. Sākumā bijis garlaicīgi, taču tikai līdz brīdim, kad piekodusies pirmā zivs. Tagad arī Ilona ar šo lietu aizrāvusies, ziema vai vasara, bet no sava vaļasprieka neatsakās. Brīžiem vairs nevarot saprast, kuram — vīram vai sievietei — tas patīk labāk. Sacensības gan savā starpā nerīkojot, jo makšķerēšana vairāk ir atpūta brīvā dabā un baudījums dvēselei.

AMATNIEKS

Šuj man kurpes, kurp'e'niek,
Zeltītām kantītēm.
Lai es varu tautu dēlu
Ar kājiņām kaitināt.

Tīlu tīlu, rambu rambu,
Es mācēju kurpes šūt.
Ar pirkstiem drāti vilku,
Ar āmuru piekļauvēju.

Pie brālīša dzīvodama,
Zelta kurpes šūdināju,
Kad es gāju, zeme rib,
Akmens šķīla uguntiņu.
Sak' tautiņas sēdēdamas,
Drošam tādu bildināt.

Kad kurpe raud un prasās pie kurpnieka

Kad kurpe raud, mēs meklējam tuvāko apavu remonta darbnīcu. Par Preiļos esošajām kurpniekmeistaru darbnīcām nepateiksi, ka tās soļo līdzīgu laiku garam. Pretī veļas īpašais stipras līmes un ne-mainīgais apavu smārds sajakumā ar kurpnieka iecienītāko cigarešu dūmu aromātu. Plauktos neredz čūskādas, krokodilādas vai kristāla kurpītes. Tur no saviem nēsātājiem atpūšas gateros, tūmos, darbnīcās nomiti darba zābaki, pielāpāmas un atsvaidzināmas klasēs, kantoros, veikalos nodilušas kurpītes, sporta apavi ar skrejceļu smiltīm.

Viena no šādām darbnīcām izvietojusies Preiļu slimnīcas ēkā. Ar apavu remontu tajā jau ceturto gadu nodarbojas PĒTERIS BEĻAVSKIS, vīrs ar samērā raibu mūža stāstu un omulīgu humoru. Sieviešu kārtas apmeklētājas viņš dēvē par bumbulītēm, čabulītēm, jaunkundzēm un tamlīdzīgi. Gadījās novērot, ka neviena no vairākām apmeklētājām par to neapvainojās, bet visādi slavēja kurpnieku par viņa labo darbu.

Ar garākiem un īsākiem pārtraukumiem, bet praktiski viss bijušā rīdzinieka Pētera mūžs saistīts ar šo nodarbi, kopš viņš 1968. gadā absolvēja profesionāli tehnisko skolu, iegūstot kurpnieka specialitāti.

Kurpnieka darbs ir smags, saka Pēteris Beļavskis, un nogurdinošs. Ēdz, viņš rāda rokas, — delnas vienās tulznās. Tās radušās no ilena. Lai piešūtu zoli, meistars uzskatāmības labad paņem rokā sporta apavu, man vienā korpē vien ar ilenu jāizdur 86 caurumiņi. Tos viņš uzskaitījis, aizgaiņādams nogurumu, kad stundām acu priekšā tikai labojamie apavi. Divas stundas paiet, kamēr kurpnieka turētais ilens apmet riņķi kurpes apakšmalai. Zābakam bez rāvējslēdzņa šis process esot vēl garāks — trīs stundas. Uz žurnālistu izbrīnu, ar ko gan šādam zābakam zoles piešūšana atšķiras, meistars rāda savu lielo roku. Tādā neattaisnamā zābakā vietas tik maz, ka ilgstoši turot sažņaugtu delnu, roku saraujot krampji. Jāvelk laukā atpūtināt. Visu izmēru daudzus ilenus Pēteris esot gatavojis pats. Virpojais, pievilējis, lai derētu gan smalkām dāmu kurpītēm, gan lielajiem vīriešu «tankiem».

Kurpniekam ir arī dažas mehāniskās ierīces. Viena kalpo zoļu apslīpēšanai, bet otra ir šujmašīna, ar ko var iešūt rāvējslēdzējus, sašūt vīles.

Kādi ir apavi, kas jāremontē?

Pēteris Beļavskis saka, — slikti. «Krutka», viņš trāpīgi piebilst. Ķīniešu, korejiešu, vjetnamiešu

ražoti, Maskavā vai Viņņā par diviem latiem nopirkti, šeit par deviņiem pārdoti. Īstenībā vienai sezonai nēsājamiem apaviem tas ir ļoti dārgi. Jo kāds tādām apavam mūžs? Bet ko lai dara, ja cilvēki nevar atļauties dārgākus un izturīgākus. Tāpēc kurpniekiem darba netrūks vēl ilgi.

Meistars stāsta, ka apavu izcelsmi varot noteikt pēc smaržas. Īsta āda ož pēc ādas, no dermantīna ražotie — pēc petrolejas. Kā top dermantīns, mācīties kopā ar citām kurpnieka amata gudrībām. Pat līme pie tā neturas, sūrojas amatnieks. Kā viņam izdodas pielīmēt atplisušas zoles, lai paliekot noslēpums.

Kurpnieks aicina nemēģināt apavus līmēt pašiem. Iecienītās superlīmes ādas apavam saēd virsmu, pēc tam remonts ir vēl sarežģītāks. Bez tam vēl nākas notīrīt sacietējušo līmes ķēpu.

Meistars ir pretimnākošs un izpilda dažādas klientu vēlnes. Izgatavojis diviem bērniem tautiskas pastaļiņas, ar ko vēl šodien abi dejo. Par daudz lētāku cenu, nekā tādas pašas pastaļas nopērkamas vienā otrā veikalā.

Remontam pieņem arī sporta kedas, ko jaunieši labprāt valkā ikdienā un kas patiešām pēc kārtīgas slodzes liekas neglābjami beigtas. Pa durvīm izraidījis tikai tādus klientus, kas atnesuši netīrus, sabristus apavus. Puikas iziet aiz stūra un norauš dubļus, viņiem nezināšanu vēl var piedot, saka kurpnieks. Ko darīt ar tādējiem, kas atnes kūtī apķepušus zābakus? Arī piesvidušās pēdiņas vēlams izņemt pirms nešanas uz darbnīcu.

Meistars uzreiz redz, vai apavi ikdienā tiek kopti un kā tas darīts. Tie jātīra vakarā, nevis no rīta. Nekādā gadījumā apavus nedrīkst žāvēt karstumā. Tie ļoti izkalst piebāzti ar sausām avīzēm, vai arī novietoti ar zoli uz augšu. Pēc Pētera domām, spodrināšanai vislabāk noder kurpju smēre «Vici».

Kurpnieks neuzskata, ka viņa darbu ietekmē sezonu maiņa. Pasūtījumu pieteikot gan ziemā, gan vasarā. Esot arī vairāki aizmārsīgi klienti, kurus salabotie apavi plauktā gaida gadiem. Varbūt nomiruši, domā amatnieks. Bet laukā nesviedīšot, ja nu tomēr kāds pēc tiem atnāks.

Mazajā kurpnieka darbnīcā vietas tik vien kā pašam apgriezies. Klientam jāstāv gandrīz vai durvīs. Plašākas darbnīcas irēšanu kurpnieks nevar atļauties. Par remontdarbiem viņš prasa zemu samaksu, un tāpēc nekāda liela peļņa nesanāk. Ņemšu dārgāk, nenesīs, viņš spriež. No nelielajiem ienākumiem viena daļa jāatlicina materiālu iepirkšanai. Kaprona diegi šūšanai, visāda lieluma nagliņas, līmes, materiāls zolēm

● Kurpnieks Pēteris Beļavskis neatkarīgi no tā, vai viņa rokās nonākusi lēta tupelīte, vai kārtīgs zābaks, to cenšas salabot tā, lai patiktu pašam un nēsātājam. Foto: M.Rukosujevs

un puzsolītēm, ielāpiem, papēžu uzlikām. Jāsamaksā nodokļi. Jāatlicina ģimenes vajadzībām, kurā dēls un meita vēl skolnieku ga-

dos. Viņš neslēpj, ka reizēm, dienas beigās pārskaitot dažus nopelnītos latus, ap dūšu sametoties tūri sāji. Tādos gadījumos vislabāk

palīdzot kārtīga zveja. Man zivis ķeras labi, saka Pēteris. Pats tūrot, pats arī cepot.

L. Rancāne

Koptiem apaviem ilgāks mūžs

Rudens un ziemas pastāvīgie pavadoņi slapjdraņķis, lietūs, atkusnis, peļķes, mūsaprāt, ir radīti tikai tāpēc, lai mērcētu un saldētu kājas un gala rezultātā novestu pie puņķiem, angīnām un gripām. Vai kāju samirkšanu iespējams novērst? To garantē labi apavi. Taču tāds sniega, smilšu, ūdens un sāls ķīselis, kāds dažreiz nedēļām ilgi turas uz mūsu ceļiem un ielām, liek kapitulēt pat jauniem un izturīgiem ziemas zābakiem, kas pirkti par bargu naudu. Nerunājot par lētajiem tirgus apaviem, kuru sastāvdaļas atklājas, tuvāk aplūkojot laukā sviešanas reizē, — kaut kas no papīra, no dermantīna, no porolona, no plastmasas.

Un tomēr apavu mūža garums nav atkarīgs tikai no to cenas un kvalitātes, bet arī no valkātāja rūpēm. Tos pareizi kopjot vai arī laikus griežoties pie kurpniekmeistara, apavi kalpos ilgāk. Protams, arī kopšanas līdzekļi maksā naudu, taču krēma tūbiņa vai aerosola baloniņš noderēs visu ģimenes locekļu apaviem.

Pirms nēsāšanas jāapstrādā

Pirms jaunu vai ilgi nevalkātu zābaku uzvilšanas tie jāapstrādā pret mitrumu un netīrumiem. Veikalos nopērkami dažādu firmu kopšanas līdzekļi (*Salamander, Kiwi, Tana, Buffalo, Vici*). Aerosols *Universal — SMS* satur fluororganiskas vielas, kas dziļi iesūcas

ādā, to aizsargājot.

Zābaki katru dienu jātīra un jāspodrina. Netīrumi jānotīra ar lupatiņu, bet to mikstināšanai, krāsas saglabāšanai, nobrāzumu aizklāšanai, spīdēšanai ieteicami krāsojošie apavu krēmi. Taču zinātāji iesaka lietot arī bezkrāsainos krēmus, kuru pamatā ir neru tauki. Šādi krēmi pabaro apavu ādu, dod spīdumu, aizsargā pret mitrumu un pret sāls ieēšanu.

So procesu var vienkāršot, lietojot ar speciālu silikona šķidrums piesūcinātu švammīti, ar kuru paberzējot, atjaunojas apava spīdums, kuru ražotas apavu krēma tūbiņas ar izlīdzinātāju tās galā. Nav jālieto birstīte vai lupatiņa.

Velūra, zamša vai nubuka (teļa vai vērsa āda ar zamšādu līdzīgu virsmu) ādas apaviem vajadzīgs ne tikai aerosols aizsargāšanai pret mitrumu, bet arī speciāls aerosols krāsas atsvaidzināšanai. Nopērkamas arī putas gludās un velūra ādas tīrīšanai. Tāpat noder īpaši velūrādas slīpēšanas kluciši, vai arī nubuka un velūrādas tīrīšanas dzēšgumija. Var izlīdzināt ar parastu dzēšgumiju.

Ziemā apavu lielākais ienaidnieks ir sāls, un nereti tā atstātos baltos traipus no zābakiem nevar notīrīt. Šādos gadījumos noder šķidrums apavu līdzeklis *Schneerand — Entferner*.

Ja kāju un zābaku sausumu apdraud pamatīgs slapjdraņķis, noder speciāls bišu vasks kopā ar taukiem. Tas apaviem piedod spīdu-

mu, bet galvenais — pamatīgi iesūcas ādā, mikstina un efektīvi aizsargā pret mitrumu.

Lakādas apavu kopšanai izmanto speciālu aerosolu *Lach*, vai krēmu *Lach — Polish*, kas ādu padara elastīgu un aukstā laikā pasargā no plaisāšanas.

Ja rocība neatļauj iegādāties dažādus apavu kopšanas līdzekļus, gludās zābakiem var lietot krēmu *Wetter — Schutz*, jo tas gan pasargā no mitruma, gan piekrāso ādu.

Ar visiem dabīgai ādai paredzētajiem līdzekļiem var kopt arī apavus no sintētiskās ādas, jo tie spēj iesūkties arī ādas aizstājējā un pagarināt tā kalpošanas laiku.

Ja apavi spiež, krāso, nesmaržo pēc vijolītēm

Darbnīcās ar speciālām ierīcēm apavus var pastiept gan platumā, gan garumā, tos pielāgojot kājas formai. Taču to var darīt tikai ar ādas apaviem. Sintētiska materiāla apavus var pastiept ar speciālām putām. Tās uzklāj no ārpuses uz apava tajā vietā, kas jāpastiepj. Tūlīt pēc pārklāšanas apavi jāuzauj kājās. Ja odere nepadodas, putas jāiekļāvē ar apavu iekšpusē.

Nopērkams speciāls aerosols, ar kuru apsmidzina apava iekšpusi, ja tās krāsa smērē zeķes.

Arī nepatīkamus sviedru izgarojumus no apaviem var novērst, lietojot īpašu apavu dezodorantu.

APSVEIKUMI

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

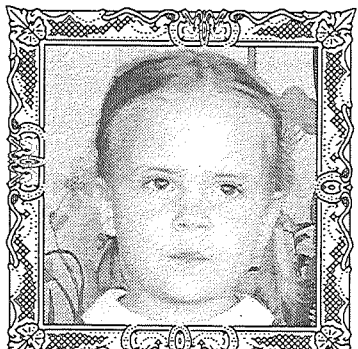
TERĒZE GRIETIŅA PAURA («Pasaciņa») trīs gadu jubileju svin tieši šodien — 13. oktobrī. Viņa ir maza dāmīte, kurai ļoti patīk pucēties, īpaši interesē krelles un auskari. Ļoti patīk klausīties pasakas, bet pastaigas laikā arī — šūpoties. Terēzei Grietiņai garšo dārzeņi, bet nepavisam nepatīk mannas biezputra, ķīselis un kabači. Mazā ir liela runātāja, taču ar svešiem cilvēkiem viņa sākot runāt tikai trešajā dienā. Tā bijis arī audzinātājam, kuras sākumā no mazās neesot varējušas izdabūt ne vārdu.

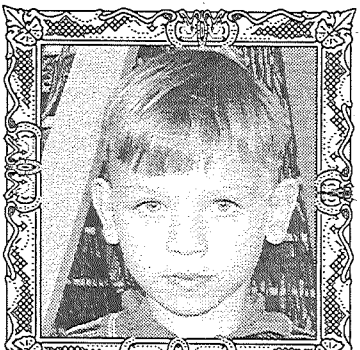
Rīt trīs gadi paliks **DANIĒLAM DAUKSTAM** («Pasaciņa»). Viņš ir samērā mierīgs un paklausīgs zēns, izteikti mīlu draugu viņam grupā neesot. Draudzējas ar visiem. Daniēlam ir arī vecākā māsa, kura jau iet skolā. Pakal zēnam nāk mamma, taču dažkārt to dara arī tētis, Daniēls abos gadījumos ir vienlīdz priecīgs, sabučo un samīļo gan tēti, gan māmiņu.

Seši gadi 11. oktobrī palika **VADIMAM FIŠERAM** («Pasaciņa») — kustīgam, jautram un nebēdīgam zēnam ar raksturiņu. Viņš pēc dabas ir rikotājs, nepatīk, kad citi «kāpj uz galvas». Vadimam ir gadu vecāks brālis, uz dārzīņu viņam nāk pakal gan tētis, gan mamma. Sevišķi priecīgs zēns ir tajās reizēs, kad vecāki atbrauc ar mašīnu. Puikam negaršo biezpiens, taču no pankūkām viņš neatsakās nekad.

Svētdien, 14. oktobrī četri gadiņi paliks **LOTEI LUKJANSKAI** («Pasaciņa»). Viņa ir komunikabla, prot dalīties ar citiem bērniem. Uz dārzīņu viņa nereti atnes kādu kārumu, piemēram ābolus, tad tiek pacienāti arī pārējie grupas bērni. Lotei ļoti patīk klausīties pasakas, ko visi bērni dara daiļliteratūras nodarbībās. Viņa prot izteikt savas pārdomas par izlasīto, vienu no pēdējām dārzīņā lasījuši pasaku par trim sivēntiņiem un vilku.

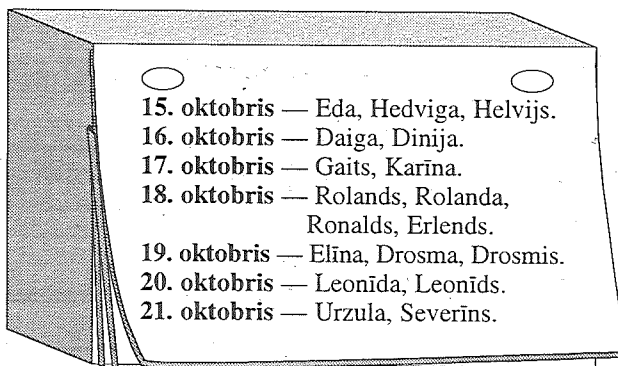
VITĀLIJS ŠEBEKO («Pasaciņa») 14. oktobrī kļuvis četrus gadus vecs. Viņš pēc dabas ir mierīgs zēns, un viņa labākie draugi ir meitenes, īpaši patīk Katja. Mājās Vitālijs interesējas par mašīnām, gribētu braukt ar lielām mašīnām. No ēdieniem zaļā gaisma vienmēr ir pankūkām un saldējumam.

EDMUNDS KIRŠS («Pasaciņa») 8. oktobrī nosvinēja savu piekto dzimšanas dienu. Viņa hobijs un mīļākā rotaļa ir braukšana ar mašīnām. Zēnam ļoti gribētos izmēģināt braukšanu ar īstu mašīnu, piemēram, Moskvīču vai Žiguli. Pēc rakstura Edmunds ir kluss, izpalīdzīgs un mīļš, patīk konstruēt un kluči, bet nepatīk «papīru darbi» — griešana, limēšana.

12. oktobrī dzimšanas diena bija **MĀRIM ANCĀNAM** («Rūķīši»), viņam palika pieci gadi. Zēnam ļoti patīk mašīnas. Tā kā savas mašīnas pagaidām nav, viņš brauc ar riteni, bez kura nevarētu dzīvot nevienu dienu. Zēns skaisti zīmē un veido, taču nākotnē gribētu būt tikai vienīgi šoferis. Labi ēd, vislabāk garšo šokolāde «Bingo», toties negaršo sviests. Auklītei viņš vienmēr lūdz putru bez dzeltenā, tas nozīmē, bez svieta.

Audz laimīgs, mazais!

Preilietes **Oksanas Vasīļevskas** dēls piedzima 5. oktobrī. Kamēr māmiņa ar jaundzimušo uzturējās slimnīcā, vecākais brālītis Toms, kuram jau ir 7,5 gadi, kopā ar tēti **Anatoliju** domāja mazulītim vārdu. Anatolija mātei Veronikai tagad būs divi braši mazdēli, bet Oksanas vecāki ir miruši. Viņi gan paspēja paauglēt Tomu, bet brālīti nesagaidīja. Oksana jau slimnīcā saņēma daudz apsveikumu un ziedu pušķu. Viņu apmeklēja radnieces un draudzenes. Vis-skaistākā buķete saņemta no vīra. Oksana par palīdzību pateicās ārstei Svetlanai Morozovai un vecmātei Dagnijai Novikai.

8. oktobrī piedzima maza meitene, kura ir pirmais bērns livāniešu **Ineses un Ivara Butleru** ģimenē. Mazulītei dots vārds — Dagnija. Mums ar vīru bija padomā vairāki vārdi, saka jaunā māmiņa, bet, kad ieraudzījām meitiņu, sapratām, ka tā ir Dagnija. Ivars dzemdībās bija klāt, un Inese viņam par to saka paldies, uzskata, ka viņa pati nebūtu tikusi galā.

Es gribēju dzemdēt Preiļu slimnīcā, stāsta Inese. Pirms tam atbraucu, iepazīnos ar ārsti Svetlanu Morozovu. Viņa man izrādīja dzemdību nodaļu. Man tā iepatīkās. Kad pienāca laiks, es devos uz šejieni. Paldies ārstei Svetlanai Morozovai, kura bija klāt dzemdībās, kaut arī tobrīd nebija viņas maiņa. Inese pateicās arī vecmātei Lūcijai un bērnu mātai Svetlanai.

Inese un Ivars ir mākslinieki, strādā Livānu bērnu mākslas skolā. Vecvecāki Zinaīda un Eduards, Lilīta un Jānis sagaidījuši pirmo mazbērnu, ir ļoti priecīgi un steigza mazulīti aplūkot jau slimnīcā.

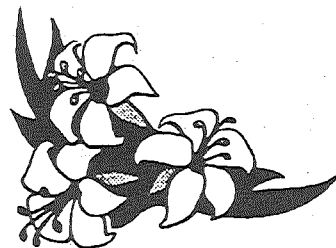

6. oktobrī pasaulē nāca Galēnu pagasta iedzīvotāju **Rītas un Jāņa Broku** trešais bērns — puisītis. Astoņgadīgā Elīna gan sapņo par mazu māsiņu, bet sešgadīgā Ainis bija pieteicis brāļuku. Tomēr slimnīcā apskatījuši jaundzimušo, par viņu priecājās abi, vienīgi jutās nedaudz vilūšies, ka bērns ir tik mazs un kopīgas rotaļas tik ātri nav paredzamas.

Vienam vecvecāku pārim — Valentīnai un Antonam — jaundzimušais ir sestais mazbērns. Jāņa mātei Stefānijai, ar kuru ģimene kopā dzīvo, dēla atvases ir vienīgi mazbērni. Vecmāmuļa mazajiem ada cimdīņus, pastāsta pasaciņas.

Rīta teica, ka ģimene paredzējusi svarīgu notikumu — Galēnu baznīcā vienlaikus nokristīt visus bērnus.

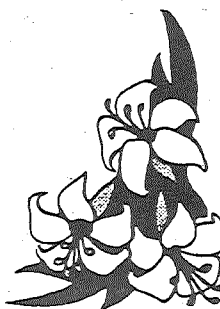
Rīta pateicās ārstam Jurim Kļaviņam, vecmātei Dagnijai Novikai un bērnu mātai Svetlanai Ručar par iejūtību un palīdzību.

Ivetas Kudrjašovas meitiņa piedzima 8. oktobrī. Tētis **Vitālijs** meitai izvēlējies vārdu — Dženifera. Ģimenes lielajā notikumā — pirmā bērna dzemdībās Vitālijs bija klāt, un viņa uzmuntrinājums un atbalsts lielā mērā palīdzēja Ivetai. Darba gaitas jauno ģimeni aizvedušas uz Livāniem, bet pēc pieraksta Iveta ir Rušonas pagasta iedzīvotāja. Vitālijs ir liepājnieks, un Liepājā dzīvojošā vecmāmiņa vēl savu pirmo mazbērniņu nav redzējusi. Ivetas vecākiem Staņislavai un Pāvelam tagad auklējami trīs mazbērni. Visi vienlīdz mīļi.

Dženiferai kūmās tiks lūgta Ivetas jaunākā māsa un Vitālija brālis.

Savai meitiņai jaunā māmiņa vēlēja veselību un izturību. Viņa teica paldies ārstam Jurim Kļaviņam, vecmātei Aleksandrai, bērnu mātai Dagnijai, saimniecības mātai Inārai un visiem pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem, bet vismīļāko paldies — savam vīram.

SLUDINĀJUMI

15. un 19. oktobrī pārdos melnrūmus un brūnus jaunoņus (4.5-6 mēn.), dāvējvistas, raibus galus. Anspokos 7.20, Aizkalnē 7.30, Pelēcos 7.40, Nidermūžā 7.50, Ārdavā 8.05, Aglonā 8.20, Jaunaglonā 8.35, Aglonas st. 8.50, Baškos 9.00, Kastīrē 9.05, Gailišos 9.25, Preiļos 9.40, Sūtros 10.20, Rožupē 10.35, Vanagos 10.45, Livānos 11.10, Švirkstos 11.40, Rudzālos 11.55, Priekules 12.10, L. Anspokos 12.20, Smelteros 12.30, Polkoronā 12.40, Galēnos 12.50, Stabulniekos 13.05, Pieninos 13.20, Riebiņos 13.35, Ančīnos 13.50, Vārkavā 14.00, Pīliskās 14.15, Upmalā 14.30, Rimicānos 14.40, Arendolē 14.55. Tālr. 21270, 1-9186065.

Galdniecība, logi, durvis, žogi, mēbeļu izgatavošana pēc pasūtījuma. Tālr. 6551512, 22674.

Livānu novada iedzīvotāju ievēribai! Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiāle paziņo, ka, sākot no 15. oktobra, dokumentu pieņemšana un konsultāciju sniegšana pensiju pabalstu jautājumos notiks fonda «Baltā māja» telpās, Livānos, Stacijas ielā 2, pirmdienās no plkst. 10.00 līdz 14.00.

SPORTS

Aglonas krosisti gatavi jaunām uzvarām

Šodien aglonieši piedalās masu skrējienā «Mežciems 2001» Daugavpilī. Tas ir tradicionāls sporta sarīkojums, un Aglonu tajā pārstāv Aglonas vidusskolas, Aglonas internātgimnāzijas labākie jaunie skrējēji, kā arī viņu skolotāji un pašvaldības sporta entuziasti, «Novadniekam» pastāstīja Aglonas vidusskolas direktors Feoktists Pušņakovs.

Savukārt trešdien, 17. oktobrī, Aglona uzņems vairāku Latgales rajonu pārstāvjus. Uz lielo rudens krosu solījušies atbraukt labākie Latgales slēpotāji. Sacensības gatavo pašvaldības sporta entuziasts Anatolijs Pupics.

L.Kirillova

Baltijas motokrosa sezonas noslēgums 21. oktobrī Krāslavā

21. oktobrī Krāslavas «Ernestu» trasē notiks «Latvijas Kaus 2001» izcīņas pēdējais posms motokrosā, un uz to gatavojas ierasties daudzi vadošie Baltijas motokrosa meistari, kā arī viesi no citām valstīm.

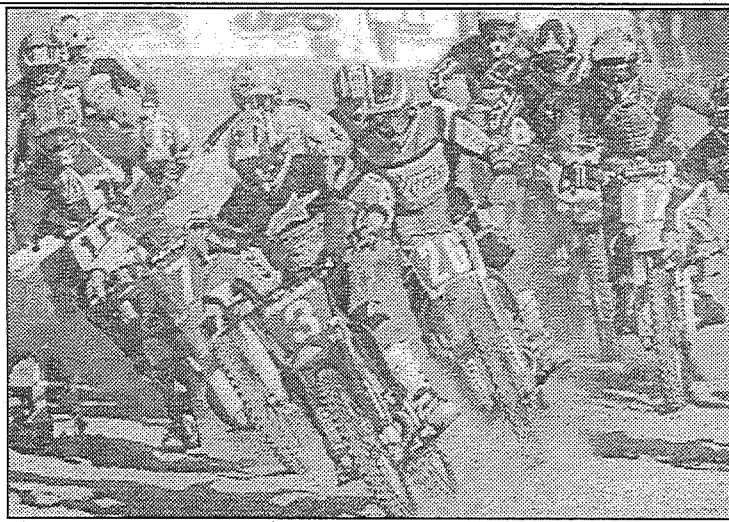
Lielais motokross Latgales pusē nav bijis jau gadus desmit, un kaut vai šī iemesla dēļ tas jau ir vērtīgs notikums. Turklāt šoreiz sacensību organizatori sola patiešām augstas klases sportistu ierašanos gan no Baltijas, gan no Krievijas, Baltkrievijas un Moldovas, un varbūt arī no Ukrainas. Kaut arī «Ernestu» trasē neredzēsīm divus pašus labākos Baltijas motokrosa pārstāvjus solo — mūsu Lauri Freibergu un Avo Leoku, pārējie būs klāt. Starp dalībniekiem būs arī galvas puses pārstāvji.

50 cm³ klasē ir tā, kurā mazie išeļi brauc ar īstu azartu jebkurā situācijā, bet vecāki un skatītāji ne mazāk pārdzīvo trases malā. Kopvērtējumā par sezonas uzvarētāju gandrīz jau kļuvis Andris Štendenbergs — viņam Krāslavā pietiek aizkļūt līdz finišam tikai vienā braucienā. Taču ne jau rēķināt, bet gan

braukt viņš un galvenie konkurenti Mikus Pētersons un Roberts Justs būs atbraukuši. 5. vietā pirms pēdējā posma ir rēzekniešs Nikita Šeršņovs, taču šo vietu vēl būs jānosargā, un varbūt tieši Rēzeknes līdzjutēju atbalsts trases malā var būt izšķirošs.

85 cm³ klasē tieši Krāslavā izšķirsies, kam tiks 1. un 3. vieta kopvērtējumā. Uz «Latvijas Kaus 2001» uzvarētāju godu pretendē igauņi Gerts Krestinovs un Dāvis Līvs (abiem 170 punkti), uz trešo — vēl divi igauņi Juri Trīsa un Kristjans Lembers (104 un 97 punkti). Taču viņi nebūs vienīgie favorīti. No Krievijas solījies ierasties Andrejs Strjapans, kurš šīs sezonas sākumā jau trīsreiz stāvējis uz «Latvijas Kaus 2001» pjedestāla un gatavojas atbraukt arī baltkrievs Jevgeņijs Tiļeckis, kurš šovasar ar labiem panākumiem startējis kādā Vācijas komandā.

Pašas lielākās Latgales līdzjutēju cerības varētu būt saistītas ar 125 cm³ klasi jauniešiem, kur viens no favorītiem būs daugavpilietis Dmitrijs Paļkovskis. Šis puisis ir neapšaubāmi mūsu puses spožākā motokrosa zvaigzne, šogad ticis pie ieskaites punktiem Eiropas Kausa izcīņā un veiksmīgi startējis Ungārijas čempio-

nātā. Pirms pēdējā posma Paļkovskim ir 97 punkti un itin labas cerības noķert 2. vietā esošo Filipu Kempli (106 punkti). Čempiona titulu atliek tikai noformēt igauņim Aigaram Leokam, taču viņa cīņa ar citu igauņi Jusu Lānsu jau būs kaut kas no tā, ko sezonas laikā bija iespējams redzēt Eiropas čempionātā. Trases malā neaizmirsīsim uzmundrināt arī Artūru Virzu, ja krāslavietis pēc savainojumiem sezonas laikā atkal būs redzams trasē!

125 cm³ B klasē (amatieri) galve-

nais pretendents uz uzvaru sezonas kopvērtējumā ir Andis Dābols no Jēkabpils, sīva cīņa par 2. vietu kopvērtējumā gaidāma starp Pēteri Vočtavu un Ervīnu Skopānu.

Open Elite klasē par Latvijas čempionu jau kļuvis Aigars Bobkovs, taču tā būs vienreizēja iespēja redzēt gan viņu, gan vēl vienu Latvijas izlases dalībnieku Mārtiņu Aleksandroviču klātienē. Un kur tad vēl pārējie! Pēc traumas izārstēšanas savu trešo vietu mēģinās nosargāt Leons Kozlovskis, brauks Mairis Levans un Agris Litvi-

novs, brauks Vilnis Zeiza no Preiļiem, kurš šovasar «Zelta Zirga trofejas» kopvērtējumā bija otrais! Atbalsts trases malā būs vajadzīgs gan mūsu puses sportistiem, gan pārējiem.

Vēl tikai jāatgādina skatītājiem, ka 21. oktobrī treniņi sāksies jau 9.00 no rīta, kvalifikācijas braucieni no 10.30, bet pirmie finālbraucieni gaidāmi ap pulksten divpadsmitiem. Līdzīgi jāņem silts apģērbs (sacensības ilgs līdz vēlai pēcpusdienai) un labs garastāvoklis. Tā kā tās ir Starptautiskas sacensības ar solidu prēmiju fondu un ar zemju sportistu līdzdalību, kur organizatori sportistiem daļēji arī kompensē ceļa izmaksas, tad skatītājiem šoreiz nāksies pirkt arī biļetes. Taču to cena nav pārāk liela — jauniešiem no 13 līdz 16 gadu vecumam — viens lats, pārējiem — pusotrs. Turklāt bērni līdz 12 gadiem, pensionāri un invalīdi no iejās maksas ir atbrīvoti vispār (neaizmirstiet mājās apliecinājumus!).

Uz tikšanos 21. oktobrī
Krāslavā!

Salvis Freimanis,
SIA «Baltijas Kausa Fonds»
direktors

Sporto Līvānu novada pedagogi

28. septembrī Līvānu 2. vidusskolā uz saviem otrajiem sporta svētkiem pulcējās Līvānu novada skolu pedagogi. Svētku atklāšanas rādē dalībniekus sveica Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns, Līvānu 2. vidusskolas direktore Klauđija Daukšte un skolas pašdarbnieki. Katra skolas komanda saņēma sālsmaizi.

Pirmie sacensības divcīņā uzsāka skolu direktori vai to vietnieki, dambretisti un strītbolisti. Direktoriem pirmā divcīņas disciplīna bija šautriņu mešana. Vislabāk veicās Guntai Švirkstai, Irēnai Seladīnai, Klauđijai Daukštei. Skolu direktoru divcīņā uzvarēja Gunta Švirksta, otrā — Irēna Seladīna, trešā — Maija Kručiņina. Dambretē uzvarēja Līvānu ģimnāzijas komanda, kurā startēja Maija Kulakova un Jānis Auzāns, otro un trešo vietu dalīja Jaunsilavas un Rožupes pamatskolas komandas, strītbolā — Līvānu ģimnāzija, Rožupe, Jaunsilavas, galda tenisā — Līvānu ģimnāzija, Rožupe, Jaunsilavas, volejbolā — Rožupe, Līvānu 2. vidusskola, Līvānu ģimnāzija, veiclības stafetē — Jaunsilavas, Līvānu ģimnāzija, Līvānu 2. vidusskola, basketbola metienos — Jaunsilavas, otro un trešo vietu dalīja Rožupe un Līvānu ģimnāzija, armrestlingā — Silvija Jakimova, skaidrite Smīte, Biruta Batarāga, pievilksanas — Jānis Ernsts (25 reizes), Leonīds Petkevičs.

Summējot katras skolas veiksmes, par sporta svētku uzvarētājiem kļuva Līvānu ģimnāzijas komanda,

otrajā vietā (tikai puspunktu zaudējot) — Jaunsilavas pamatskola, trešajā vietā — pagājušā gada uzvarētāji — Līvānu 2. vidusskolas komanda.

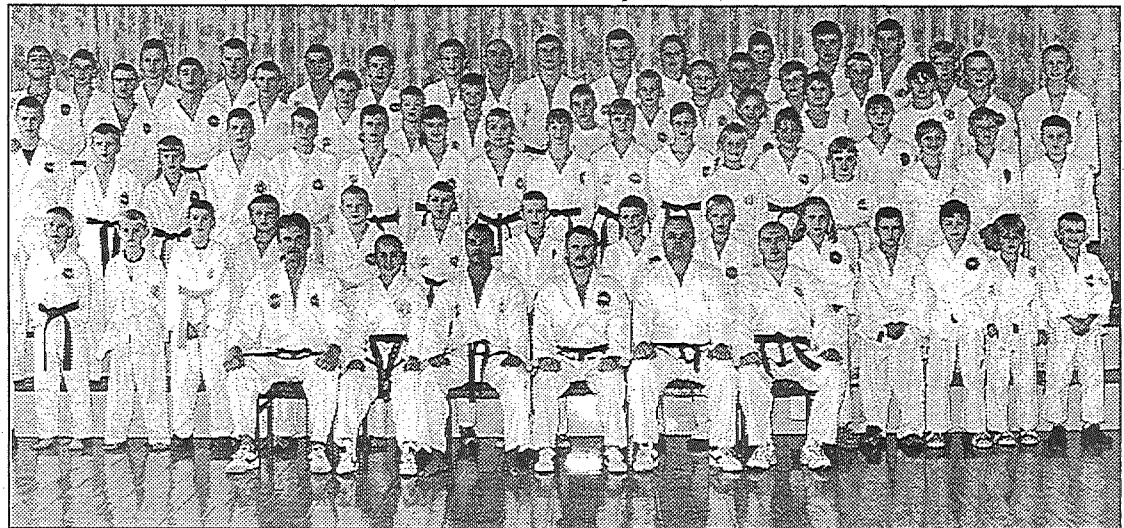
Pedagogi prot ne tikai sportot, bet arī veselīgi atpūties. Atpūtas vakarā uzvarētāji saņēma Līvānu novada domes, IU «Asja», SIA «Paula-3», IU «Centra aptieka» dāvāto sporta inventāru un noderīgas balvas. Par veselīga dzīvesveida ieviešanu rūpējās vakara vadītāji Ilze Ārsmeniece un Jānis Markots. Muzikālais pavadījums tika uzticēts Santai Kasparsonei un Ērikam Gruzniņam.

Atpūtas vakarā tika dejots, teikti tosti, spēlētās jautras spēles, sniegti priekšnesumi. Līvānu 2. vidusskolas saņēma balvu par drosmīgāko intīmāko priekšnesumu, Jaunsilavas par radoši mākslinieciskāko, Līvānu ģimnāzija par materiāli noderīgāko priekšnesumu, Rožupes pamatskola par vissirsnīgāko tostu.

Sporta svētku organizatori lielu paldies saka Līvānu 2. vidusskolas direktorei Klauđijai Daukštei, āpusstundu organizatorei Larijai Carjovai, skolas kolektīvam par viesmīlību, tiesnešiem — Jāzepam Lazdānam (sacensību galvenajam tiesnesim), Annai Ivbulēi, Guntai Ancānei, Aivaram Jurānam, Ilmāram Visockim, Andrim Vaivodam, Jānim Rubīnam, Aivaram Dzenim, Jānim Auzānam, Pēterim Ozoliņam.

Trešo sporta svētku saimnieki būs Jaunsilavas pamatskola.

Tekvon-do festivāls kļūst par tradīciju

● Festivāla «Lūsis-2001» dalībnieki. Pirmajā rindā no kreisās puses Latvijas Tekvon-do federācijas instruktors Jānis Grāvers, Valērijs Škabarina, Deniss Tokarevs, LFT prezidents Vjačeslavs Semenkovs, Juris Jeršovs, Igors Homenko.

29. septembrī Jēkabpils kultūras namā notika 2. Latvijas tekvon-do Federācijas paraugdemonstrējumu festivāls «Lūsis — 2001», kurš pulcināja 80 labākos tekvondistus no sešiem sporta klubiem. Visjaunākie dalībnieki šajā festivālā bija no sporta kluba «LTCS» Līvānu fi-

liāles. Mūsu komandā startēja 20 dalībnieki, jaunākajam dalībniekam bija 8 gadi. Tekvondistu vecākās grupas komanda demonstrēja muzikāli teatralizētu uzvedumu ar cīņas elementiem.

Vislielāko skatītāju interesi un ovācijas izpelnījās dakstiņu un dēļu

laušana ar rokām un kājām. Skatītāji trīs stundas vēroja paraugdemonstrējumu programmu, kuras izskaņā sporta kluba «LTCS» Jēkabpils filiāles inspektors Igors Homenko bija noorganizējis diskotēku jauniešiem. Nākošais paraugdemonstrējumu festivāls notiks Rīgā.

Jaunie basketbolisti uzsāk sezonu

2001./2002. gada sezonā Latvijas Jaunatnes basketbola līgas otrajā divīzijā startē septiņas zēnu komandas (1992. g. dz.-1983. g. dz.) no Līvāniem, kuru sastāvus sekmīgi papildina labākie Preiļu jaunie basketbolisti. Līvāniešus trenē Pēteris Ozoliņš un Arnis Strautāns, preliecēšus — Ilmārs Madelāns. Basketbolisti paldies saka saviem atbalstītājiem: LUB Preiļu filiālei,

SIA «ANDA OPTEC», SIA «RNS-D», SIA «Līvānu mājas un logi».

Pirmās kārtas spēļu rezultāti: «A» grupā Līvāni-Kuldīga 125-39 (Artis Plivda 35), Līvāni-Kandava 94-56 (Edgars Cimars 30), «B-1» grupā Līvāni-Kandava 70-56 (Guntis Vilcāns 21), Līvāni-Kuldīga 65-75 (Andrejs Klimentjevs 28), Līvāni-Kandava 78-61 (Andrejs Klimentjevs 17), «C-1» grupā Līvāni-

Kuldīga 47-38 (Mārtiņš Mālnieks 20), Līvāni-Kandava 46-54 (Gints Norkārkliis 22), «C-2» grupā Līvāni-Kuldīga 49-45 (Linards Rullis 22), Līvāni-Kandava/LEX-U 25-85 (Linards Rullis 8).

13.-14. oktobrī Līvānu 2. vidusskolā plkst. 11.00 notiks sacensību nākamā kārtā Līvāni-Krāslava, Līvāni-Daugavpils.

Sagatavoja G.Kraukle

«Nekas pasaulē nav tik spēcīgs kā ideja, kuras laiks ir pienācis»

(Viktors Igo)

Kā jūs vērtējat Einara Repšes veidojamās jaunās partijas ienākšanu Latvijas politikā?

Jānis no Riebiņiem:

— Kārtējā afēra notiek. Viens jau tads solītājs bija, Šķēle solīja vis kaut ko. Bet solījumu līmeni arī viss palika. Man nav ticības. Te vajag visu mainīt, no pašiem pamatiem, lai kaut kas uz labu sāktos.

Valentīna Zaķe no Rudzātiem:

— Grūti pateikt. Viss jau būtu labi, ja tiem jauniejiem būtu darbs. Par citu neko nebēdāju. Man ir deviņi bērni, un, ja visi bez darba... Tās ir šausmas. Es viena spēju viņus visus uzaudzināt un izskolot, bet viņi tagad divus nevar. Sitas savās piemājas saimniecībās, bet ko par to saņēms? Lai Dievs dod, ka Repšiem izdotos un cilvēkiem jaunas darba vietas rastos.

Ināra Daukste no Aglonas:

— Nav domāts par šo jautājumu... Neko jaunu tomēr negaidu. Man liekas, ka solīt sola sākumā visi, ka situācija uzlabosies, ka mainīsies. Nekādas ilūzijas neloloju.

Pēteris Pudulis no Smelteriem:

— Nevaru izprast, kāpēc Repšiem tagad vajag iet prom no bankas prezidenta. Kas pēc tam būs? Vai tik netaisās jaunu naudas reformu sākt, uz latiem taču visur Repšes paraksti... Ka tikai nebūtu mums no tā sliktāk.

Dainis no Preiļiem:

— Domāju, ka no tā visa nekādas jēgas nebūs. Solījuši jau visi, bet jēgas viena alga nav bijis. Es par jauniešiem tagad nebalsoju. Un vispār partiju jau tāpat ir pietiekami daudz.

L. Kirillova

M. Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Veselības apdrošināšana — investīcijas uzņēmuma nākotnei!

Ar veselības apdrošināšanas iespējām iepazīstina apdrošināšanas akciju sabiedrības RSK marketinga nodaļas vadītājs Gundars Riekstiņš.

Latvijas biznesa vide ir raksturīga ar lielu konkurenci un mazu tirgus ietilpību. Lai izdzīvotu konkurences cīņā, nepietiek tikai ar labu produktu vai tirdzniecības vietu. Uzņēmuma ilgtermiņa dzīvotspēja ir atkarīga no investīcijām un ilgtermiņa stratēģijas. Parasti ar investīcijām saprot ieguldījumus jaunu pamatlīdzekļu iegādē, apgrozāmajos līdzekļos un produktu izstrādē.

Taču bieži tiek aizmirsts, ka produkcijas un klientu apkalpošanas kvalitāte, līdz ar to arī uzņēmuma nākotne, vairāk kā jebkad agrāk ir atkarīga no darbiniekiem — viņu zināšanām, prasmēm un motivācijām.

Viens no pamatfaktoriem, kas nosaka darbinieku ieinteresētību, ir darba alga. Darbinieku motivāciju var paaugstināt ar darba devēja papildus sniegtajām sociālajām garantijām. Latvijā viens no izplatītākajiem sociālo garantiju veidiem ir veselības apdrošināšana.

Apdrošinot darbiniekus, darba devējs palīdz darbiniekiem atrisināt jautājumus, kas saistīti ar veselības aprūpi un profilaksi.

Ieguvumi no veselības apdrošināšanas:

1. Veselības apdrošināšana nodrošina ārstēšanu. Darbiniekiem saslīmstot, ne vienmēr ir pieejami brīvi naudas līdzekļi, lai būtu iespējams nodrošināt kvalitatīvu ārstēšanu un ātru atveseļošanos. Apdrošinātam darbiniekam, neatkarīgi no viņa finansālās situācijas, lielu daļu no šiem izdevumiem segs veselības apdrošināšanas polise.

2. Ar veselības apdrošināšanas palīdzību, veicot preventīvus veselības profilakses pasākumus, iespējams samazināt saslimšanas iespēju.

3. Veselības apdrošināšanas polise iespējams iekļaut arī veselības veicināšanas un nostiprināšanas pakalpojumu apmaksu.

4. Veselības un nelaimes gadījumu apdrošināšanas prēmijas saskaņā ar normatīvajiem aktiem netiek apliktas ar nodokļiem.

Papildus ieguvumi:

— veicot regulāru veselības aprūpi, tiek samazinātas profesionālo slimību radītās sekas;

— veicot veselības profilaksi, iespējams novērst lielu daļu saslimšanu; — darbinieki ir lojālāki darba devējam, jo jūtas sociāli aizsargātāki.

Veselības apdrošināšana sedz izdevumus:

1. Profilaktiskās medicīniskās apskates.
2. Vakcīnas, kuras netiek apmaksātas valsts programmas ietvaros (piem., gripa, ērcu encefalīts u. c.).

3. Medikamentu iegāde ar atlaidi.

4. Medicīniskie maksas pakalpojumi (laboratoriskie un diagnostiskie izmeklējumi, speciālistu konsultācijas, fizikālās terapijas procedūras u. c.).

5. Zobārstniecība.

6. Pacientu iemaksas.

7. Stacionāra plānveida maksas operatīvā ārstēšana.

Veselības apdrošināšana var segt arī izdevumus par:

1. Optikas, dzirdes aparātu iegādi.

2. Protezēšanu.

3. Veselības veicināšanas pakalpojumiem.

RSK juridiskajām personām piedāvā pilnveidotas veselības apdrošināšanas polises, kurās iespējams iekļaut dažādas veselības apdrošināšanas programmas atkarībā no uzņēmuma un tā darbinieku individuālajām vajadzībām, tādējādi nodrošinot visefektīvāko līdzekļu izlietojumu darbinieku veselības aprūpei.

RSK klientiem pieejamas šādas veselības apdrošināšanas polises — Sarkanā polise, Zaļās polise, Baltā polise, Sudraba polise, Zelta polise, Zelta Ekstra polise. Visas polises darbojas arī kā atlaižu kartes aptiekās, salonos, sporta centros.

Citu veidu apdrošināšana.

Apdrošināšanas a/s RSK piedāvā jaunas ārzemju braucienų apdrošināšanas programmas, kuras īpaši izdevīgas juridisko personu darbiniekiem un aktīvās atpūtas cienītājiem.

Uzņēmuma darbības stabilitātes nodrošināšanas nepieciešama nejašu īpašuma bojājumu vai bojāejas riska samazināšana. Viens no efektīvākajiem riska samazināšanas veidiem ir īpašuma apdrošināšana, kuru uz izdevīgiem noteikumiem piedāvā apdrošināšanas a/s RSK.

Plašāka informācija apdrošināšanas a/s RSK birojos:

- ✓ Preiļos, Raiņa bulvārī 13, tālrunis 5322643;
- ✓ Līvānos, Rīgas ielā 77, tālrunis 5343575.

Pārdod

VAZ-2102, 1981. g. (bez TA), zirga plaujmašīnu. Tālr. 51456;

graudu dzirnavas. Tālr. 78236;

piekabi 2PTS-4, traktoru JUMZ (transporta). Jauni numuri, TA. Treilēšanas iekārtu UT-1 traktoriem MTZ, T-40. Tālr. 56 55302;

vācu siena presi K-453. Tālr. 54-62064;

kviešu klijas, prosas, miežu, kviešu maisījumu ar piegādi. Tālr. 9244301, 9127134;

kēvi. Tālr. 6576179;

zirgu (10 g.). Tālr. 33716;

slaucamu govī. Tālr. 76256;

slaucamu kazu. Tālr. 24670;

Ford Sierra, 1983. g. Tālr. 9717842.

Pērk

pārtikas kartupeļus. Tālr. 65088.

Izīrē

telpas Līvānos. Tālr. 44490.

Meklē darbu

grāmatvedes, pārdevējas darbu. Izskatīšu visus piedāvājumus. Tālr. 9437896, prasīt Līgu.

Rīgas mācību centrs «DRMC» (licence nr. P0073 LR IZM) organizē kursus **GRĀMATVEDĪBĀ**. Programmā no «0» līdz bilancei. Apmācības laiks 2 mēneši. Maksa Ls 25 mēnesī. Katram kursantam dāvāna — apmācības grāmatvedības datorprogramma «Tīdres Jumis». Apmācība uz datora pēc vēlēšanās. Nodarbību sākums 20. oktobrī plkst. 9.00 Preiļu arodskolā, Sporta ielā 1. Iepriekš obligāti pierakstīties pa tālr. 53-22084 dienā, 53-24613 vakaros, mob. tel. 6417205.

Jums, uzņēmumu vadītāji un grāmatveži! **Š. g. 18. oktobrī plkst. 10.00** Preiļu rajona padomes zālē **SEMINĀRS!**
Semināra tēmas:
1. Valūtas operāciju uzskaitē (svārstības, konvertācija, komandējuma norēķini u. c.).
2. Uzskaites ipatnības iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājiem (konkrēti risinājumi pretunu un nesakaidību novēršanai saistībā ar jaunajiem MK 31.07.2001. noteik. nr. 338 un grozījumiem MK 18.10.2000. g. noteik. nr. 357).
3. VID iemumu pārsūdzēšanas kārtība un nodokļu maksātāju tiesības.
Semināru vada: SIA «NK Birojs» nodokļu konsultante, finansu ekonomiste Nelda Janoviča, tel. 9162862, 48-60138.
Dalības maksa: Ls 12 (t. sk. PVN 18%) semināra dienā vai ar pārskaitījumu: SIA «NK Birojs», LUB Madonas fil., kods: UN-LALV2X030, kods: 30-900468178.

Firma Rušonas pag., «Baškos» **atsāk iepirkt taras klučus.** Samaksa tūlītēja. Tālr. 53 65074, 9429*110.

Pērk cirsma, priedes zāgbalkus, diam. 18-24 cm, cena Ls 18, vairāk par 25 cm, Ls 20. Tālr. 6551512, 22674.

Miļš paldies visiem, kas bija kopā ar mums mūsu lielajās bēdās, Svetlanu Teilāni mūžībā pavadot. Piederīgie

Izsakām līdzjūtību Innai Lauželei sakarā ar TĒVA nāvi. Kursabiedri

Sveciņu vakari Stabulnieku pagastā 2001. gadā 27. oktobrī
▼ Vilciņu kapos — 14.00,
▼ Krištofu kapos — 15.00,
▼ Pastaru kapos — 16.00,
▼ Br.-Balckaru kapos — 16.30.
28. oktobrī
▼ S.-Vulānu kapos — 15.00,
▼ Stabulnieku kapos — 16.00,
▼ Trūpišu kapos — 16.30.
Lūdzam sakopt kapos!

Vārkavas pagasta padome rīko **sveciņu vakaru 28. oktobrī**
▼ plkst. 14.00 — Klaparu kapos,
▼ plkst. 15.00 — Borbaļu kapos,
▼ plkst. 16.00 — Stabulnieku kapos,
▼ plkst. 17.00 — Pilišķu kapos.

Stādu audzētava «RĀVIJAS» Madonas raj., Kalsnavas pag. **katru dienu tirgo** ābeļu (arī klona ābeļu), bumbieru, plūmju un ogulāju stādus. Darba laiks neierobežots. Tālr. 48-37621, mob. tel. 9471285.

MOTOKROSS
LATVIJAS KAUSS 2001 KRĀSLAVAS posms

Piedalās sportisti no Baltijas valstīm, Krievijas, Moldovas un Baltkrievijas

Dienas kārtība:
Treniņbraucieni no 9.00
Kvalifikācija no 10.30
Finālbraucieni no 12.30

Organizators: BALTIC KROSS FONDS

svētdien "Ernestu" trasē 21.10.

Biješu cena:
bērniem līdz 12 g.v., pensionāriem un invalīdiem (uzrādot apliecības) - bez maksas
jauniešiem līdz 16 g.v. - Ls 1.,
studentiem (uzrādot apliecības) - Ls 1., pārējiem - Ls 1.50
apsargāts auto stāviņš - Ls 1.

Generālsponsors: **BŪVFIRMA RE & RE**

Motokrosa sezonas noslēgums Baltijā!

SIA «AIBI» pērk liellopus, zirgus, jaunlopus, aitas, cūkas. +12%, +18%. Tālr. 4871185, 9478728, 9445135, 4871804.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa tūlītēja. Tālr. 42807, 46384, 44179, mob. tel. 9161121.

Z/s «Āres» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas un zirgus. Samaksa tūlītēja. Tālr. 55658, 54621, 73545.